Magyar Református Nevelés

református pedagógiai szaklap – I. évf. 5. szám

2000. május

Tematikus szám az ifjúsági táborozásról

Dr. Kósa László: Milyenek lehetnének felsőoktatási kollégiumaink?

Németh Zoltán: „Nem maradhat jutalom nélkül az erény"

Böttger Antal: Nyár – REFISZ – Táborok

Berta Zsolt: A Baár-Madas Református Gimnázium diákjai Magyarigenben

Fekete Ágnes: Garai Táborozás

Püski Lajos: Többgenerációs nagytábor

Szabó Levente: „Történelmünk jó szelleme" avagy a Baár-Madas sgraffitójának históriája

Ónodi Szabó Lajos: „Támasszátok fel a hazát!"

Fáy Aladár „Ki zöldbe, ki kékbe..." (népdal, Kodály feldolgozás), 1962.

KÓSA LÁSZLÓ

Milyenek lehetnének felsőoktatási kollégiumaink?

Magam is azon nem kevés református értelmiségihez tartozom, akinek kezdettől az volt a véleménye, hogy ha a református egyház áldozni kíván a nem teológus felsőoktatásért, akkor különböző szakterületeken tanuló egyetemista és főiskolás diákokat együttesen befogadó kollégiumot (kollégiumokat) kellene létrehoznia, nem pedig egyetemet alapítani. Ez a forma alkalmas arra, hogy a jövő értelmiségének és az egyháznak mint intézménynek az érzelmeken és értelmen alapuló kapcsolatát erősítse. Nem a hitre gondolok, az nem függvénye sem egyetemnek, sem kollégiumnak, hanem a XXI. században a földi egyházra, amely nem élhet társadalmon kívül és nem nélkülözheti az egyházias értelmiséget. Ez tehát a cél. A kollégium ügye azonban nem könnyű ügy, ma sincs még túl az ötletfölvetés lépcsőfokán. Írásommal Kovács I. Gábor gondolatébresztő cikkéhez (Református felsőoktatási kollégiumokat! Magyar Református Nevelés 2000/2.sz.) kapcsolódom további kérdésekkel és szempontokkal.

Ha valaha célhoz jut a kollégium terve, nem tartanám szerencsésnek nevében egyházat vagy felekezetet jelölni. Ezért hagytam el írásom címében is. A protestáns családfa igen nagy. Alapítsa a kollégiumot egy vagy inkább több egyház, de a protestáns ne legyen az egy vagy több szinonimája. Az alapításnak amúgy is szembe kell néznie azzal az ellentmondással, hogy a társadalom (és benne a hívők egy jelentős része) idegenkedik a felekezetiségtől és a felekezeti jelzőktől. Ugyanakkor épp közülük is nagyon sokan nélkülözhetetlennek tartják a felekezeti identitást.

Az alapítás és a fenntartás csakis alapítványi formában képzelhető el, az intézmény így maradhat független a politikai és az egyházpolitikai változásoktól. Kuratórium segítené a főállású igazgató munkáját, és tartaná a kapcsolatot az alapítóval, fenntartóval.

Milyenek legyenek a létesítendő intézmények? Egyúttal mit nyújtanak, és mit kérnek a juttatásért? Alább négy „ideál típus"-t vázolok föl. Különböző indokok és szükségletek alapján én mind a négy megvalósítását lehetőnek tartom, de előrebocsátom, hogy a negyediket, a legnehezebben megvalósíthatót vélem a leginkább célra vezetőnek.

1. Diákotthon. Megszabott térítési díjért, melyet szociális szempontokat figyelembe véve mérsékelni lehet, csak szállást ad.

2. Kollégium. Szállást ad és esetenként fakultatív rendezvényeket, az bizonyos művelődési-tudásnövelő lehetőségeket kínál falai között. Akár a diákotthon, mindezért csupán térítést kér a bentlakóktól.

A két első típus mellett szól, hogy azoknak ad otthont felsőfokú tanulmányaik idején, akiknek – nagyon különböző okokból – nincs más törekvésük mint az oklevelet megszerezni. Ettől függetlenül ők is lehetnek szakmailag kiválóak, társadalmi kérdések iránt nyitottak és kötődhetnek egyházakhoz. (Közbevetőleg emlékeztetek arra, hogy az egyetemi és főiskolás diákok igen nagy hányada nem kollégista, nem is óhajt azzá lenni, mert családjával lakik, bérleményben vagy saját lakásban él. A fölsorolt pozitív kötődések természetesen rájuk is érvényesek.)

3. Szakkollégium. Általában azonos szakterülethez tartozó diákok, saját maguk által kialakított szellemiséggel, erős diákönkormányzattal létre hozott közössége. Elsősorban közéleti érdekeltségű programjai vannak. Engem sok vonásban a háború utáni népi kollégiumokra emlékeztet. A mai Magyarországon, ha egy felsőoktatási kollégium valamit ad magára, igyekszik elérni, hogy nevébe illeszthesse a „szak" szócskát. Ez a forma ma nagyon vonzó és divatos, aminek két fő oka van. Az egyik immár történeti. Az 1980-as években előzményeiben nevelkedett a rendszerváltó politikusok legfiatalabb nemzedéke. A másik ok az, hogy a szakkollégium a diákságnak a szakmai munka mibenlétének és színvonalának igen tág értelmezési lehetőségét biztosítja. A kép igen változó annak függvényében, hogy az illetékes diákönkormányzatok hogyan alakítják, módosítják szervezeti és működési szabályzatukat. A Miniszterelnöki Hivatalban a közelmúltban pályázati útmutatóul elkészült „szakkollégiumi charta" csupán az elvi kereteket vázolja föl, nem törekszik a fogalmak, főleg nem a követelményrendszer pontosítására. Magam részéről ennek létjogosultságát, mint egy elterjedt kollégiumi típus támogatását nem vonom kétségbe, de más, színvonalas kollégiumi forma megvalósítását is fontosnak tartok.

4. Elitkollégium. Társadalmunk az „elit" szótól ugyan berzenkedik, de nem találok jobbat arra a formára, amely a tudáselit képzését és képződését segíti. Az elgondolás mégsem elitista, hanem tudatosan maximalista, arra koncentrál, hogy a modern társadalomnak szüksége van a megnevezett tudáselitre. Az elitkollégium minősített szolgáltatást nyújt (a lehető legkényelmesebb bentlakás, főállású nyelvtanárok, nyelvvizsgára fölkészítés, állandóan korszerűsített számítógépterem, sőt a közeljövőben már alighanem szobánkénti számítógépes fölszereltség, gazdag könyvtár, szakmai programok, kollégiumi órák) és ezért teljesítményt követel (állandó magas tanulmányi átlag, rendszeres és eredményes részvétel pályázatokon, tanulmányi versenyeken, helyben hirdetett speciális órákon való kötelező

Márton Ferenc sgraffitójának egy részlete

részvétel). Manapság nem népszerű, de le merem írni, hogy a diákönkormányzat autonómiája az előző típusnál szűkebb, az intézményi tanácsban való részvétellel, többségi szavazás útján történik az érdekérvényesítés.

Mi az egyes intézményekbe a fölvétel és bent maradás kritériuma?

Az első két típusnál a tanulmányi eredmény szerintem nem játszhat döntő szerepet. Elképzelhető, hogy alapítványi formában az egyes középiskolák állandó helyeket tartanak fenn, és azokat eleve maguk töltik be, felvételi vizsgának tehát nincs értelme. A harmadik típus felvételi vizsgáiban a tanulmányi teljesítmény mellett nagy szerepe van a diákönkormányzatnak, amely – tapasztalatom szerint – a rokonszenvet és a rokonmeggyőződést is figyelembe veszi. A negyedik típusba olyan felvételi vizsgával lehet bejutni, amelynek alapja az addig elért tanulmányi eredmény, központi része a tanárokkal folytatott beszélgetés szakmai kérdésekről és általános műveltségről. A felvételről a tanárok javaslatára az igazgató dönt. Megkerülhetetlen a követelményeket elfogadó nyilatkozat (vagy szerződés) aláírása, ami azt is tartalmazza, hogy a teljesítmény elmaradása esetén, a tagság automatikusan megszűnik.

Közbevetőleg szükségesnek tartom elmondani a következőket. Éveken át a régi Eötvös Kollégium módszerével dolgozó intézményként hirdette magát a Láthatatlan Kollégium. A Kölcsey Szakkollégium tagjai is hivatkoztak rá mint akik követni kívánják tapasztalatait. Az egyházi alapítású kollégium ötlete kapcsán szintén gyakran szóba került mintaként. Szerintem, aki behatóan foglalkoztam a régi (1950-ben megszüntetett) Eötvös József Collegium történetével, ezek a hivatkozások nem állják meg a helyüket. Az Eötvös Kollégium önálló tanárképző intézmény volt, saját épülettel, kiscsoportos órákkal, saját tanári karral, a korban egyedülállóan színvonalas bentlakással. Köztudottan tudáselitet képzett és nevelt, de ezen kívül az általam vázolt elitkollégium legfeljebb felvételi rendszerével emlékeztet rá.

Mely egyetemek-főiskolák hallgatóira és/vagy milyen szakos hallgatókra számít az intézmény? Például teológusokat fogadhat? Magam a minél szélesebb és összetettebb körre szavazok.

Hogyan lehet összehangolni teljesítendő szintek, pontrendszerek, kötelező órák tekintetében a különböző egyetemek és főiskolák eltérő követelményrendszerét? Ezen esetleg segít a hamarosan bevezetésre kerülő kreditrendszer.

Az egyetemi tanegységek mellett a többletként vállalt kötelező órák (foglalkozások) kiscsoportos (szemináriumi) vagy tutorális rendszerben folynak-e? Ha mindkettőben, milyen lehet az egymáshoz viszonyított arányuk? Az előbbi közös szakmai munkára nyújt lehetőséget, az utóbbi jóval költségesebb, de intenzívebb.

Az egyházak mint bármely más fenntartó, méltán igényelhetnek maguknak külön jogokat. Hogyan érvényesítik ezeket? Mindenek előtt a tanulmányi munkával kapcsolatos követelményrendszer következetes betartásával és betartatásával. Ezen belül elengedhetetlen a tolerancia és a szeretetteljes légkör. Eleve tisztában kell lennie azzal, hogy a kollégium lakói nem lesznek mind hitvalló egyháztagok. Erre természetesen a felvételkor sem kötelezhetők. Az egyházias közösséget a kollégiumon belül elsősorban maguk a hallgatók teremthetik meg. Segítségükre lehet egyházanként egy-egy ifjúsági (egyetemi) lelkész, a kollégiumok bármely típusában lelkigondozói feladatkörrel, istentiszteleti alkalmak tartásával, bibliaórák szervezésével és magától értetődően fakultatív jelleggel. A kollégiumban kialakítandó istentiszteletre alkalmas helyiség, és ott kaphatna helyet az ifjúsági (egyetemi lelkész) hivatala is.

Számolok olvasóim fenntartásaival, ellenérzéseivel, a maximalizmus miatti kételyekkel. Írásomban csupán ajánlásokat fogalmaztam meg. Több kérdésre tudatosan nem válaszoltam, mert meggyőződésem szerint a végső formát többoldalú szakmai tanácskozás(ok)nak kell kialakítaniuk. Ha egyáltalán sor kerül a megvalósításra, a fokozatosság elvét szem előtt tartani természetesen ajánlatos, habár a legmagasabb színvonalat ígérő, legtartalmasabb tervek megvalósulásának elsőbbségét meggyőződésem szerint nehéz vitatni.

VIRÁG ANDRÁS

Fesztivál a határon

Szeretettel meghívjuk az Országos Gyermek és Ifjúsági Parlament és a Kor-Határ Alapítvány szervezésében idén második alkalommal megrendezésre kerülő

„Fesztivál a határon" című közéleti fórumra.

A rendezvénynek Kőszeg városa ad otthont 2000. augusztus 23. és 26-a között. A közéleti fórumon elhangzó előadások között felhívjuk figyelmét az **„Egyházi iskolák jövője"** címmel rendezett kerekasztal-beszélgetésre, amelynek résztvevői Papp Kornél, a Református Pedagógiai Intézet igazgatóhelyettese, Mihályi Zoltánné, a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztályának osztályvezetője és Bajzák Eszter, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet igazgatója.

A beszélgetés helyszíne: **Kőszeg, Vár, Lovagterem.**

A beszélgetés időpontja: **2000. augusztus 26. (szombat) 14.00 óra.**

Amennyiben a fesztivál egészén részt kíván venni, illetve a programokkal kapcsolatosan bármilyen kérdése van, kérem jelezze azt a Kor-Határ Alapítvány irodájában:

1053 Bp., Ferenciek tere 7-8.
E-mail: fesztival@kor-hatar.hu)
vagy a 317-8815-ös telefonszámon.

ZÁKÁNYI BÁLINT

EGYHÁZZENEI GITÁRTANFOLYAM

Egyházzenei gitártanfolyamot tartunk július 24. augusztus 6. között

Hangszerek (kéthetes képzés):

- gitár (kezdő és haladó csoportok, 10 éves kortól)
- lant (önálló vagy haladó gitárosoknak fakultatív tárgyként)
- fuvola és furulya (8 éves kortól)

A gitár- és lantoktatás speciális egyházzenei anyag segítségével történik.

Ének és elmélet (egyhetes képzés, jelentkezni akár az első, akár a második hétre is lehet):

- magyar református zeneanyanyelvi nevelés, felnőtteknek (módszertani és gyakorlati képzés pedagógusoknak és katechétáknak)
- magyar református zeneanyanyelvi nevelés, gyerekeknek (zeneanyanyelvi foglalkoztatás első osztályos kortól, csoportonként max. 10 fő)
- szolfézs, készségfejlesztés
- zeneelmélet
- hymnológia

Részvételi díj két hétre: 17.500.- Ft, az egyhetes kurzusokra 9.250.- Ft (az ár a helyszínen átvehető tananyagot is tartalmazza).

Jelentkezési cím: Zákányi Bálint, 2015 Szigetmonostor, Akácfa u. 2. Tel.: 06-20/914-8744.

MEGHÍVÓ KARNAGYOK ÉS KÓRUSOK TALÁLKOZÓJÁRA

Az Északpesti Egyházmegye – a IV. Magyar Református Világtalálkozó programjába illesztve – rendezi meg a református kóruskarnagyok és énekkarok találkozóját 2000. július 3-án Gödöllőn, az Agrártudományi Egyetem aulájában.

A találkozó délelőtti programja:

- A református énekkarok repertoárja. A kórus szerepe a gyülekezet életében, helye az istentiszteleten. Előadó: Bódiss Tamás, a fóti református gyülekezet kántor-karnagya
- A református gyülekezeti éneklés törzsanyaga. Az éneklés szerepe, helye az istentiszteleten. Előadó: Hoppál Péter, a Pécsi Református Kollégium Gimnáziumának énektanára
- beszélgetés az előadások kapcsán felmerülő kérdésekről
- ebéd
- délután:
- énekkarok találkozója – közös éneklés, kórusbemutatók
- a közös énekkari próbát Hargita Péter, a KGRE nagykőrösi Tanítóképző Főiskolájának karnagy-tanára vezeti
- istentisztelet, a kórusművek bemutatása

Szeretettel várjuk karnagyok és énekkarok jelentkezését.

Kérjük az énekkarokat, sorolják fel pontosan azokat a műveket, (szerző, cím, szólamszám), amelyekkel a tavasz folyamán foglalkoznak, vagy amelyekkel a találkozóra fel tudnának készülni. A pontos programot és az összkarokat a jelentkező kórusok ismeretében tudjuk összeállítani. Az esetleges közvetlen egyeztetés céljából kérjük a telefon, fax vagy e-mail elérhetőséget pontosan megjelölni.

Az énekkaroknak javasoljuk, hogy programjukat július 2-án vasárnapi gyülekezeti istentiszteleti szolgálattal egészítsék ki.

„Szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel, menjetek eléje vigassággal."

Mindkét programról további információ, jelentkezés:
ReZeM, 1387 Budapest, Pf.: 22.

Eredeti célkitűzésünk az volt, hogy a városban tanuló, körülbelül kétezer, angol nyelvet ismerő diák számára ajánljunk fel gyülekezeti közösséget. Az istentiszteleti alkalmak látogatói között azonban egyre többen vannak olyan magyar testvérek, akik az egyetemen vagy a főiskolák egyikén tanulnak angolul. Ott vannak aztán azok, akik egészen egyszerűen szókincsüket szeretnék bővíteni, vagy egy bizonyos fokon elsajátított nyelvtudásukat gyakorolni.

Lehetőség van ugyanis a beszélgetésre is, hiszen a csak az első része a sok énekkel gazdagított áhítat; a maradék időben a hallottakról beszélgetünk, megosztva így egymás hit-tapasztalatait, élményeit.

Az evangélium hirdetésén túl igen nagy jelentőséget tulajdonít alkalmainknak az, hogy a résztvevők – a tudatos fogalmazás kényszere alatt – fokozottabb figyelmet fordítanak a kimondott szavak, mondatok súlyára. Együtt tanuljuk úgy kifejezni magunkat, hogy az vonzó legyen azok számára, akik addig megelégedtek a megszokott kegyességi formák, fogalmazásmódok, szóképek veszélytelen, minden személyes bizonyságtételt nélkülöző használatával.

Hiszem, hogy református gyülekezeteink olyan színfolttal gazdagodnak a hasonló, idegen nyelvű alkalmak bevezetésével, mely új megközelítési módot nyújt ugyanannak a célnak: tudatos, gondolkodó reformátusokat nevelni egyházunkban.

A „Kárpátalja református iskoláiért akció" állásáról

A Magyar Református Nevelés 2000/3. számában (25. oldal) már tudósítást adtuk az akció 1999. évi elszámolásáról. (A támogatás grivenyben jutott el az intézményekhez.) Sajnálatos módon a Magyar Nemzeti Bank január óta késlekedik a deviza-kiviteli engedély megadásával, így az akció folytatására egyszerűbb formában kerül sor.

A 2000. január 1-jei maradványösszegből (1.652.363.- Ft) a három kárpátaljai református líceum a közeli hetekben **500–500 ezer Ft-ot költhet** el Magyarországon iskolai célokra, s a kiadásokról ÁFÁ-s számlával számol el az akció pénzügyeit kezelő alapítványnak.

A befizetések azonban 2000-ben leálltak. Éppen ezért kérünk mindenkit, hogy – felajánlásának megfelelően – juttassa el adományát a következő bankszámlára:

***„Kárpátalja református iskoláiért"* akció**
Érdligeti Református Alapítvány
– ARM Misszió
10403136-31300708-70070000

A református alapfokú művészetoktató intézmények helyzete

2000. januárjától sokan aggódtak egyházi (nemcsak református!!!) iskolaügyünk egyedülálló intézményei, a református alapfokú művészetoktató iskolák jövőjéért. A Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetési törvénye értelmében egyházunk nem kapja meg a művészeti iskolákban tanuló diákok után a közoktatási kiegészítő támogatást. Több fórumon folytattak a zsinati iskolaügy képviselői és a helyi intézmények vezetői tárgyalásokat, melyek eredménnyel végződtek.

Az Oktatási Minisztérium 7.432.000.- Ft támogatásban részesítette az alapfokú művészetoktatást folytató önálló intézményeinket az 1999/2000. tanév végén végrehajtandó átszervezések segítésére. Ennek a keretnek a felhasználásával – valamint az 1999. évi elszámolás (a Belügyminisztérium 26.687.185.- Ft összeggel tartozott a Magyarországi Református Egyháznak!) terhére – 2000-ben biztosítani tudjuk számukra a kiegészítő támogatásnak megfelelő összeget. A támogatás terhére 2000-ben minden lehetséges beruházást és fejlesztést javasolt elvégezni, mivel 2001-től a kiegészítő támogatásnak már csak töredék összegét tudjuk számukra eljuttatni.

A Tahi Konferenciatelep programjai:

június 19-25.	hittanos tábor 6-12 éves korúak számára
július 3-9.	a IV. Magyar Református Világtalálkozó regionális programja felnőtt fiatalok és ifi-vezetők konferenciája
július 10-16.	ifjúsági konferencia 13-15 évesek számára

A konferenciák hétfőn vacsorával kezdődnek és vasárnap ebéddel fejeződnek be. A részvételi díj személyenként 9.000.- Ft. Jelentkezni lehet: Református Konferenciatelep, 2022 Tahi, Nagykert. Tel.: 06-26/387-135.

A Tatai Református Egyházmegyében,
Naszályon kerül megrendezésre
2000. július 7-16. közötti napokon
a Dunántúli Református Rézfúvós Tábor.
Vezetője: ifj. Márkus Mihály lelkipásztor
(2899 Naszály, Rákóczi u. 132. Tel.: 06-34/350-153
vagy 06-30/217-6950.

A református kerettantervi munkálatokról

A Református Pedagógiai Intézet a Zsinat Iskolaügyi Szakbizottsága, valamint a Zsinat Katechetikai Szakbizottsága elé terjesztette 2000. április 26-án a Református hittanoktatási kerettantervet s az annak 2001. szeptember 1-jei hatállyal történő bevezetéséről rendelkező szabályrendelet-tervezetet. A zsinati bizottságok egyhangú támogatásával kerültek a dokumentumok a Zsinat elé. Egyházunk legfelsőbb törvényhozó testülete 2000. május 5-én egyhangú határozatával jogerőre emelte a szabályrendeletet, s annak I. számú mellékletét, a kerettantervet.

Az előzményekről: *„1989-ben egy zsinati ad hoc bizottság alakult és nagyon szoros határidővel felkért néhány gyülekezeti lelkipásztort egy hittankönyv-sorozat megírására. A nagy sietségnek tudható be az, hogy jól átgondolt tanterv nélkül, egymáshoz csak lazán kapcsolódva készültek el ezek a hittankönyvek. Hézagpótló szerepük – minden gyengéjük ellenére – vitathatatlan. A Zsinat megbízásából, a már meglévő hittankönyvek figyelembevételével [1995. júniusára] elkészült egy már-már tanmenetnek is minősíthető részletes tanterv."*

A Zsinat 1995. június 6-7-i ülésén fogadta el ideiglenes jelleggel az Országos hittanoktatási tantervet, s határozta el *„egy teljesen új hittantanterv megalkotását. Ennél figyelembe kell venni az elmúlt évek hittantanításának tapasztalatait, a formálódó NAT szempontjait, valamint a belföldi és külföldi testvéregyházak katechetikai eredményeit. E tantervpályázat részletes és szakszerű kiírásával [a Zsinat] megbízza a Református Köznevelési és Közoktatási Intézetet."* Az új tantervre kiírt pályázat azonban nem járt eredménnyel, így a Református Köznevelési és Közoktatási [a továbbiakban Pedagógiai] Intézet irányításával és felkérésére egy munkacsoport kezdte el tevékenységét. Tagjai: Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta (Nagykőrös), Turbucz Erzsébet (Cegléd), Bárdos Péterné (Kecskemét), Siteri Erika (Bodajk), Baráth Julianna (Tác), Széllné Sebor Lilla (Budapest), Dr. Benke György (Sárospatak), Bodó Sára (Debrecen), Fodorné Ablonczy Margit (Kecskemét), Dani László (Debrecen), Dr. Ladányi Sándor (Budapest), Dr. Szűcs Ferenc (Budapest).

A hittanoktatási tanterv nyomtatásban megjelent 1998-99-ben. 2000 február 4-én a tanterv nyilvános szakmai vitájára került sor az RPI-ben. Erre a szakmai vitára a Reformátusok Lapjában közölt híradás révén minden érdeklődő meghívást kapott. Az esperesi hivatalok figyelmét külön levél hívta fel erre a lehetőségre. A tantervet készítő munkaközösség tagjai is részt vettek a beszélgetésen. A kritikai megjegyzések és az azokra adott szerzői válaszok végeredménye az volt, hogy a tanterv mind koncepciójában, mind kidolgozásában használható, elfogadásra ajánlható.

A Református hittanoktatási kerettanterv egy zsinati szabályrendelet I. számú mellékletét tartalmazza. Maga a szabályrendelet megerősíti a hittanoktatók szakmai munkáját. A hittanoktatás minden színterén helyi programok adaptálják a kerettantervet a helyi viszonyokra. A kerettantervnek való megfelelést az egyházmegyei katechetikai előadók igazolják. Ugyancsak az ő feladatuk a helyi programok készítéséhez szükséges feltételek kialakítása, továbbképzések megszervezése, az RPI iránymutatása alapján. A kerettantervi szabályozás 2001. szeptember 1-jén lép életbe az 1., 5. és 9. évfolyamon – összhangban az állami kerettantervvel –, ugyanettől kezdve egységes létszámjelentő lapok, haladási-hiányzási naplók és bizonyítványbetétlapok is egységesen bevezetésre kerülnek a nem egyházi közoktatási intézményekben és a gyülekezeti hittanoktatásban.

Mint a Magyar Református Nevelés 2000/4. számában hírül adtuk, készülőben van a hatévfolyamos és a négyévfolyamos gimnáziumi óraháló református középiskoláink számára. Az előbbi a intézmények részéről zöld utat kapott. Az utóbbi véleményeztetésére még nem nyílt lehetőség. Az alábbiakban közölt négyévfolyamos óraháló kis korrekcióval igazodhat az állami hálóhoz, így külön akkreditációra nem lenne szükség:

Református óraháló-tervezet a négyévfolyamos gimnáziumok számára

A **tantárgyi programok** közül megindultak a munkálatok 2000. május 10-én magyar nyelv és irodalom (Bajusz Árpádné, Berényi Eszter, Kovács Zoltán, Veres Zsuzsanna), történelem (dr. Korsós Bálint, dr. Sárközy István, dr. Szolga Sándor), biológia (Faragóné Szénásy Emese, Illyés Ilona, Vetéssy Katalin, Vitmayer Zsuzsanna), rajz és művészettörténet (Szendrei László, Jakab Lorándné, Buka László). Sajnálatos módon az ének-zene és az osztályfőnöki tantárgyi programok kidolgozására felkért kollegák nem jelentek meg. A programok elkészítésének határideje: augusztus 31.

Kereskényi Sándor: Idegen nyelven – egyházunkért

Örömmel olvastam a Magyar Református Nevelés 4. számának 14. oldalán található cikket, amely az angol nyelvű bibliaolvasást, bibliatanulmányozást méltatta.

A Szeged-Kálvin téri Református Egyházközségben immár második éve kerül sor heti egy alkalommal angol nyelvű istentiszteleti szolgálatok megtartására.

BÖTTGER ANTAL

Nyár – REFISZ – Táborok

A Református Fiatalok Szövetsége (REFISZ) 1989-ben alakult meg Cegléden. Az új vagy újuló társadalmi helyzetben az első keresztyén ifjúsági szervezet volt, és igyekezetünk felvállalni mindazt az örökséget, melyet nagy elődeink ránk hagyományoztak. Mind a valamikori KIE, mind az SDG, de a többi hasonló korábbi szervezet munkáját meghatározónak tekintettük saját munkaprogramunk összeállításánál. Figyelembe vettük természetesen azt is, hogy ma sok tekintetben más az egyházi és társadalmi helyzet, mint 40-50 évvel ezelőtt. Mégis az egyház gyülekezeteiben él és az egyházat az igehirdetés bolondsága, a kereszt botránya tartja meg – ez igaz volt akkor is és ma is így van. Szolgálatunk tehát a fiatalok evangélizálása, gyülekezetté szervezése.

Megalakulásunkkor a hangsúly még azon volt, hogyan gyűjtsük közösségbe azokat a fiatalokat, akik szeretik Jézust és tenni is készek érte. Mára a hangsúly áttolódott a szolgálatra, bár bőven csatlakozhatnak Szövetségünkhöz, munkánkhoz szolgálatra kész emberek.

Munkánk látványosabb része két fő területből áll. Egyik az ősztől tavaszig tartó konferenciák sorozata, melybe általában több rövidebb tanácskozás tartozik. Októberben szoktuk tartani az első konferenciánkat, mely az utóbbi években már egynaposból egész hétvégivé nőtte ki magát. A tél végi táborunk idei témája az ezredvég – új évezred kihívásai, feszültségei, tévtanai és keresztyén váradalmai voltak. Tavaszi konferenciánk a bimbóvasárnapi konferencia. Ez a virágvasárnap előtti közösségi alkalom, a neve is innen ered. Témánk most már négy éve a kálvini egyházismérvek sora. Vannak természetesen „könnyebb" programjaink is, mint például a REFISZ labdarugó kupa, aminek szintén nagy a népszerűsége.

Munkánk másik részét a nyári konferenciák adják. Itt is válogathatnak az érdeklődők, mert igyekszünk széles lehetőségeket kínálni. Minden táborunkra jellemző, hogy alapvető cél az evangélium hirdetése, a szolgálatba állítás, gyülekezeteinkbe, ifjúsági közösségeinkbe integrálás. A táborok elsősorban abban különböznek egymástól, hogy ezt a célt milyen keretbe foglaljuk. Táboraink általában vidámak, és érdekesek. Reggel és este áhítatok hangzanak, sokat éneklünk, és ahol lehet, a nap többi részében is foglalkozunk valamely bibliai szakasz feldolgozásával. Rendszerint minden táborban van kirándulás, vetélkedő, strand stb....

De nézzük sorra idei kínálatunkat:

Minden évben tartunk **gitáros tábort**, ahol a teljesen kezdőtől a majdnem profiig mindenkit szeretettel várunk szolfézs oktatással, igény szerinti gitároktatással, sok játékkal és a végén még közös koncertet is rendezünk. Igen érdekes szokott lenni, mikor a hét végén az összes gitáros együtt játszik egy-két olyan éneket, ami a hét „slágere" volt. Lehet klasszikus gitározást is tanulni, de általánosabb az akkord kíséretes pengetésre az igény. Tanulunk, énekelünk ifjúsági és énekeskönyvi énekeket – zsoltárokat, dicsereteket – egyaránt. Idei táborunk július 31. és augusztus 6. között Diósjenőn lesz a Szövetség saját konferencia helyén.

Ugyanebben az időben tartunk **angol nyelvi tábort** Tázláron. Itt több szinten folyik a nyelvoktatás, a résztvevők tudásának megfelelően, angol anyanyelvűek bevonásával. A haladók részére a bibliatanulmányozások is angol nyelven történnek. A programban szerepel Bugac megtekintése és strandolás is.

Balatonszárszón, az SDG konferenciatelepen lesz a **bibliaismereti táborunk.** Az idei esztendő témája: Gondolkodjunk az Ige alapján egyházunk jövőjéről! Természetesen előadások, plenáris és kiscsoportos megbeszélések, szakműhelyek (keresztyén élet, krízisintervenció...) teszik teljessé a munkát. A konferencia augusztus 7-13. között kerül megrendezésre. És nem maradhat ki a programból a Balaton kínálta lehetőség: a strandolás sem.

A vezetőképző táborokból nőtt ki a **falumissziós tábor,** melyet idén Szentesen rendezünk meg. Korábban Nagydorogon volt ilyen táborunk. A résztvevő fiatalok délelőtt igetanulmányt végeztek, délután a gyülekezet tagjait látogatták otthonaikban és hívogatták az evangélizációra, este pedig az istentiszteleten szolgáltak énekkel, verssel, bizonyságtétellel, majd az arra vágyókkal beszélgettek, imádkoztak. Döbbenetes volt látni, hogy az evangélizációs héten mennyien vettek részt és erősödtek hitben, lélekben.

A cél Szentesen is az evangélium hirdetése olyanoknak, kik nem ismerik az örömhírt, nem járnak templomba. Lesz utcai evangélizáció, gitárkíséretes énekkel, és vízparti „munka" is. Olyan fiatalokat várunk ide, akik szívesen szolgálnak, hívogatnak, tesznek bizonyságot Krisztusról. A tábort augusztus 21-24. között tartjuk.

Ifivezetőképző táborunk július 9-16 között lesz, amelyet hagyományosan sok gyakorlattal, a gyakorlati kérdések feldolgozásával rendezzük meg. Foglalkozunk az Ige megértésével, óravázlatok készítésével, lelkigondozással, programszervezéssel, stb....

A sportosabb táborok és a természet kedvelőinek ajánljuk az evezőstábort és a kerékpártúrát.

Evezőstáborunk az idén augusztus 13-19 között lesz a Bodrogon. Úszni tudni kell, kenukat mi biztosítunk. Szúnyogriasztót célszerű hozni!

Kerékpártúránk időpontja július 22-29. Helyszíne: Zemplén. Fő célja nem a sportteljesítmény, hanem a természet szépségében való gyönyörködés, hálaadás a Teremtőnek műveiért. Állandó táborhely lesz a Abaújkéren, tehát a csomagot nem kell magunkkal cipelni, így nyugodtan, könnyeden lehet kerékpározni.

Táboraink lelki életét egy-egy lelkipásztor vezeti.

Minden táborunkról, programunkról információt (jelentkezésről, előleg befizetésről, szükséges tudnivalókról...) lehet kapni a REFISZ irodán:

2330 Dunaharaszti, Rákóczi u. 21.
Telefon: 06-24-490-389, E-mail:
refisz@freemail.hu.

Szeretettel várunk mindenkit táborainkba, alkalmainkra.

BERTA ZSOLT

A Baár-Madas Református Gimnázium diákjai Magyarigenben

„... tizenkettedikünk maga az Úr..." (Jékely Zoltán: A marosszentimrei templomban)

A Magyar Reformátusok III. – Erdélyben megrendezett – Világtalálkozóján, 1996-ban a Baár-Madas Református Gimnázium több tanára is felkereste az erdélyi Hegyalja történelmi vidékét, és meglátogatta Magyarigen református gyülekezetét. A kis csoportban ekkor tudatosodott az a tény, hogy az Erdély valamikori fejedelmi székhelyét – Gyulafehérvárt – mezőgazdasági szempontból kiszolgáló, valaha gazdag hegyaljai magyar falvak milyen sanyarú körülmények között élnek. Az 1848-49-es szabadságharc leverésétől kezdve Magyarigen mint e vidék központja, és a hozzá tartozó református gyülekezetek – Boroskrakkó, Sárd – különösen is sok veszteséget szenvedtek, s ezt a folyamatot erősítette az első világháború, illetve az azt követő békeszerződés, valamint a második világháború, és az azt követő szocialista rendszer. Ezen ismert történelmi tények számokban realizálódva mutatják meg döbbenetes hatásukat. Az egykor virágzó, szőlőtermesztésből meggazdagodó több ezres lélekszámú magyar községben, ma mindössze 15-20 magyar lakik, miközben a román népesség több mint ezer főre duzzadt. A XVIII-XIX. században ezer-ezerötszáz fős református lakosságból mára 6-8 fős, idős emberekből álló gyülekezet maradt. Reálpolitikai és reálteológiai szempontból is reménytelen, kilátástalan volt Magyarigen és környékének ügye, egészen 1995 végéig. Ekkor került ugyanis a gyülekezet élére Gudor Botond fiatal, energikus és tehetséges lelkipásztor, aki látott „fantáziát" az ezerkétszáz fős, leromlott állapotában is impozáns látványt nyújtó, márvány szószékkel díszített barokk református templom, a hozzá tartozó erőd-szerű, ún. Bethlen szárny és bástya, a XVII. században épült boltíves parókia, az egész templomegyüttest körbefogó kőkerítés, illetve a gyülekezet leghíresebb lelkipásztorának Bod Péter tudós prédikátor és polihisztor – az első magyar nyelvű irodalomtörténeti alkotás, a Magyar Athenas – szerzője emlékének felújításában és ápolásában.

A Világtalálkozó során Magyarigent felkereső magyarországi református gyülekezetek és iskolák tagjaiból 1996-97-ben egy támogató közösség jött létre, amely azóta felvette a „Magyarigeni Baráti Kör" nevet. A patronáló közösség magáévá tette a magyarigeni lelkész elképzelését, mely szerint a rendkívüli szépségű és páratlan kulturális értéket képviselő épületegyüttest, illetve magát a református gyülekezetet is csak úgy lehet megmenteni, ha Magyarigen a jövőben az adottságokat kihasználva ifjúsági táborként, illetve konferencia központként fog működni. Ennek a tervnek első megvalósulása a Magyarigenből elszármazottak első világtalálkozójának megszervezése volt 1997-ben. A konferencián – mely egyben Bod Péter emlékülés is volt – igen neves magyar és román egyházi és világi vezetők tartottak előadásokat, a nyitó előadást például dr. Bod Péter Ákos a Magyar Nemzeti Bank volt elnöke tartotta. A támogató közösség segítségével az elmúlt években a következő örvendetes változások történtek: a lelkészlakásba bevezették a vizet, a gázt, felújították és kibővítették a konyhát; a templomkertben négy, hideg-meleg vizes zuhanyzóból, WC-ből álló különálló vizesblokk létesült; az egykori harangozólakást renoválták és átalakították, hogy asztalos műhelyként működhessen; a Bethlen szárny emeleti szobáit teljesen felújították s bennük 50 fő részére alkalmas, igényesen berendezett szállást alakítottak ki; illetve elkezdődött a templom

Fáy Aladár: Vérszerződés, 1937.

tetőszerkezetének halaszthatatlanná vált javítása. Ezen kívül sor került a sárdi parókia részleges felújítására is.

A Baár-Madas Református Gimnázium kezdettől fogva felkarolta Magyarigen megmentésének ügyét. Ennek jeleként Gudor Boton lelkipásztor úr többször is volt már iskolánk vendége, és előadással, istentiszteleti szolgálattal mélyítette a gyülekezet és az iskola kapcsolatát. Iskolánk diákjai önkéntes könyvgyűjtést rendeztek, hogy az erdélyi Hegyalja szórvány magyarsága számára a Bethlen szárny bástya szobájában berendezendő könyvtár gyűjteményét megalapozzák.

Már 1997-ben felmerült az a gondolat, hogy gimnáziumunk tanulói számára szervezzünk nyári táborozást Magyarigenben, és 1998 augusztusában ez meg is valósult. 20 diák és három kísérő tanár vett részt azon a héten, melynek középpontjában az erdélyi magyarság, és Erdély mint természeti és kulturális egység megismertetése és megszerettetése állt. Ezért nem csupán Hegyalja gyönyörű vidékét jártuk be, hanem Dél-Erdély híres tájait és városait is – többek között: Nagyszebent, Brassót, Segesvárt, illetve Háromszéket és a Hargitát is – felkerestük. 1999-ben egy kisebb csoporttal sikerült eljutnunk Magyarigenbe, de mind a két alkalommal nyilvánvalóvá vált számunkra, hogy a táborozást nem szabad egyetlen esztendőre sem megszakítani, a rendszerességet fenn kell tartani. Tavaly bebarangoltuk az Aranyos folyó völgyének környékét: Torockó és Torda vidékét, de eljutottunk Marosvásárhelyre, s onnan kiindulva az erdélyi Sóvidék ma már szinte búcsújáró településeire – Szovátára, Parajdra, Korondra, Farkaslakára és Szejkére is.

Idei programunkra – melynek középpontjában, címéből is adódóan államalapításunk és a kereszttyénség felvételének 1000. évfordulója áll – 2000. július 3. és 10. között kerül sor. Eddigi táborozásaink során is egyszerre igyekeztünk szellemi-lelki, illetve fizikai-testi programokat szervezni. Így volt már előadónk a Kolozsvári Babaes-Bolyai Tudományegyetem több tanára és diákja, de számtalan helytörténeti ismeretet és környezetvédelmi gondolkodást fejlesztő túrára is sor került. Ebben az esztendőben – a millennium jegyében – szeretnénk fizikai munkával is segíteni a magyarigeni templom felújítását és a Gudor Botond lelkipásztor által meghívott előadóinkat is kifejezetten az évfordulóhoz kapcsolódó előadások megtartására kértük fel. Idén is tervezünk azonban nagyobb autóbuszos kirándulást is, terveink szerint a Székelyföld eddig még általunk nem látott tájaira, a Gyilkos-tó és a Békás szoros környékére látogatunk el. Ennek során szeretnénk felkeresni a Kós Károly tervei alapján épülő millenniumi kápolnát is. Bízunk abban, hogy táborozásunk betölti rendeltetését, és azáltal, hogy az anyaországi fiatalok megismerik és megszeretik Erdélyt, hozzájárulunk Magyarigen fennmaradásához, az erdélyi magyarság feltámadásához.

SOMOGYI PÉTER

I. Kárpát-medencei Református Honismereti Gyermektábor

A Budapest Fasori Református Egyházközség gyülekezete, így presbitériumunk tagjai között is, szép számmal akadnak olyanok, akik a mai Magyarország határain túl születtek, még többen olyanok, akiknek rokonai, barátai a Kárpát-medence különböző, közelebbi vagy távolabbi tájairól származnak. Istentiszteleteinken sem hiányzik az egymásra való odafigyelés, sőt a határon túlról érkezett szolgálattevők szereplésére is volt már példa.

Fáy Aladár: A magyarság díszítő ösztöne – hajlások hangsúlyozása

A keresztyénség két évezredes, a magyar állam ezredéves évfordulója s a IV. Magyar Református Világtalálkozó éve kiváló alkalom arra, hogy egyházközségünk újabb jelét adja a nemzeti és hitbeli összetartozás hangsúlyozásának. A tahitótfalui „Isten tábora" **2000. június 5. és július 2. között** ad otthont az **I. Kárpát-medencei Református Honismereti Gyermektábor**nak. Résztvevőinek kétharmada a *Felvidékről, Kárpátaljáról, Székelyföldről, Délvidékről, Horvát-Baranyából, a Muravidékről és az Őrvidékről* érkezik, kísérő lelkipásztorokkal és pedagógusokkal együtt. A tábor programjában – a magától értetődő áhítatok mellett – pilisi, börzsönyi, budapesti kirándulások, népművészeti nap, játék, sport, vetélkedő szerepelnek, esténként az egyes határon túli területekről érkezők a saját kibocsátó közösségüket mutatnák be.

A táborra gyülekezetünk pályázati úton támogatást nyert már a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától, a Mocsáry Lajos és az MNB „Közjóért" Alapítványoktól, de további források megszerzéséért is teszünk erőfeszítéseket. Határon túli testvéreink számára éppen ezért ingyenessé tettük a részvételt, hiszen többnyire hátrányos, szociálisan rászorult környezetből érkeznek. A hazai résztvevők számát 18-20 főre korlátoznánk, s **elsősorban a gyülekezet 8-12 éves gyermekeire számítunk.**

Bizonyosak vagyunk benne, hogy Isten áldásával, emlékezetes élményben lesz részünk, és olyan személyes barátságok szövődnek majd elszakított testvéreink között, amelyek a folytatás ígéretét is magukban hordozzák.

FEKETE ÁGNES

GARAI TÁBOROZÁS

Gara Magyarország déli határa mellett lévő falu, ahol csekély számú református él. Számukat meghazudtoló módon azonban hatalmas házuk van, amit a kitelepítések idején, az ideérkező felvidéki, délmagyarországi reformátusok kaptak. A Garai Református Egyházközség évek óta helyt ad nyári táborozóknak, csendes heteknek, kézműveskedőknek, sőt olyanoknak is akik valamilyen lelki válság miatt szeretnének egy kis időt eltölteni ott. Két helyszínen is várják 2000 nyarán a csoportokat a parochián kialakított vendégszobákban és a közeli erdőben lévő, romantikusabb, de egyben nomádabb körülmények közötti táborhelyen, ahol szép kápolna is épült lelkes fiatalok munkájával.

A táborhelyet azért hoztuk létre, hogy azoknak nyújtsunk lehetőséget a csoportos pihenésre, akiknek egyébként nem lenne pénzük erre. Idén pályázatot írtunk ki és még az önköltségnél is kevesebb napi 400 forintért adunk szállást a támogatást elnyerők részére. Több, mint egy tucat csoportot várunk, több száz embert, köztük a nagymágócsi idősek közösségét, egyetemistákat, főiskolásokat Szarvasról és Budapestről, sérült embereket Szegedről, Szolnokról, roma gyerekeket Ózdról, mozgássérült fiatalokat és másokat.

Miért ez a sok csoport? Sokszínűségük is mutatja, valami mást szeretne Gara nyújtani, mint egy balatoni üdülő. Valaki egyszer a találkozások házának nevezte parochiánkat, ahol ugyanabban a házban lakik állandóan egy lelkész, és két karitatív munkát végző fiatal, és ahova várjuk a csoportokat is. Ugyanebben a házban működik a kézműves műhely – mai szóval élve: értelmükben akadályozott felnőttek számára. Aki ideérkezik, bekukkanthat a műhelybe, maga is önthet gyertyát, készíthet borítékot, agyagozhat. Mindez azért, hogy megfeleljünk a páli kihívásnak: mindenkit az egy test tagjának lássunk, mindenki tevékenykedhessen, értéket hozzon létre a maga módján. Reméljük sikerül ezt a szemléletet „odaélni" az érkező csoportok elé. Próbálunk – nyilván töredékes és emberi módon – nyitottá válni mindenki számára. Leülhetünk egy asztalhoz: idősek és egyetemisták...

A táborhelyek manapság meglehetősen „üzletorientáltak", de legalábbis szűkös közösségi szempontok alapján alakulnak ki a csoportok. Mi szeretnénk felülemelkedni ösztönös belterjességünkön, ezért egyházi és világi csoportokat egyaránt befogadunk. Igyekszünk a missziói szempontokat, a valós szükséget figyelembe venni. A nagymágócsi otthon lakói például évek óta meglátogatnak minket, mert máshova nemigen jutnak el, és úgy tűnik, jó néha elhagyni a kórteremszerű szobát... – mindahányan.

A közeli erdőben szép kápolna épült lelkes fiatalok munkájával.

Miért fontosak a táborok, csendeshetek? Mert ilyenkor huzamosabb ideig, ünneplőben és munkaköpenyben egyaránt látjuk egymást, tanulunk egymástól. Az iskolai köpeny mögött sokszor nem is sejtjük ki s mi rejlik. A táborban kiderülhet, hogy a tanár szigorú, a naplót fenyegetően tartó keze mögött egy ismeretlen ember áll.

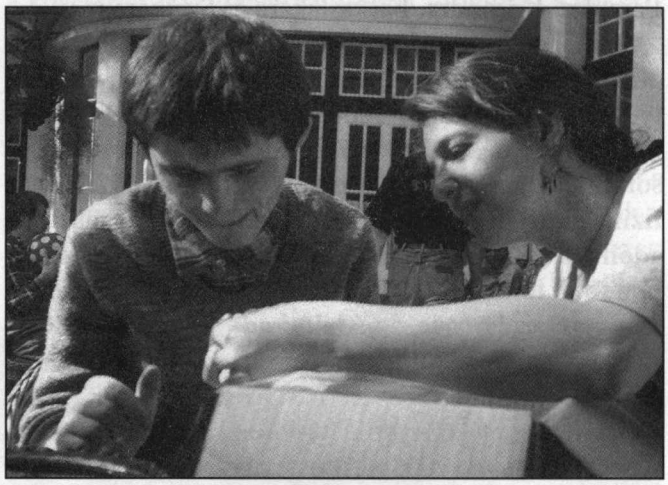

Gyöngyfűzés közben...

Mi, Garán ezt az embert szeretnénk előhívogatni. Azért választottuk ezt a hívatást, mert egyházunkat is, mint minden hasonló intézményt fenyegeti, hogy elvész a szerepekben. Templomi ünneplőben, rendezvények dísze alatt, feladatoknak és elvárásoknak napról napra megfelelve és a munkába belefáradva sok esetben a lényeg siklik ki a dolgok közül: emberségünk, egymás mellé állásunk, az a hivatásunk, hogy életünk, minden mozdulatunk, szavunk a Megváltót tükrözze e világban.

Szanyi Bertalan

Konfirmációs fogadalomtétel a táborozás feltétele

A Novajidrányi Református Egyházközség és a hozzá tartozó kisebb társegyházközségek évről-évre rendszeresen szerveznek nyári gyermektáborokat a már konfirmált fiatalok számára. Mivel a gyülekezetek az ország egyik legszegényebb régiójában élnek, s ezzel együtt sok a munka- és jövedelemnélküli család, ezért a táborok általában pályázati támogatást igényelnek a költségek csökkenése érdekében. Ez ügyben számtalan lehetőséget megragadunk, többek között a nagy számarányú kisebbség nyújtotta pályázati lehetőségeket is a helyi (kisebbségi) önkormányzatok támogatásával, melyhez ebben az évben a gyülekezeteket megillető Missziói Alapból is sikerült az egyházmegyénél 80.000 Ft-ot nyerni pályázati úton.

Ebben az évben az egyébként 220 fenntartót számláló novajidrányi gyülekezetben 18 fiatal tett konfirmációi fogadalmat, míg a 27 lelkes Hernádvécsén 6-an készülnek hasonló eseményre. A lakosság és az iskolai számarányok tükrében mindez azt jelenti, hogy a konfirmáló fiatalok többsége a kisebbséghez tartozik (60%), akiknek családjuk még a társaik családjánál is kevésbé kötődik az Egyházhoz. Egy ilyen 5-7 éves hittanórás egyházi „gyökérrel" nagyon nehéz, ha nem egyenesen lehetetlen aktív templomos keresztyén életet élni. Mivel a nyári táborozásban nem teszünk semmilyen kivételt (a konfirmációi fogadalomtételen kívül), így ez a hét jó alkalom arra, hogy együtt lakva, étkezve, beszélgetve, az Isten Igéjének a közelében megmaradva próbáljunk példa értékű életmodellt adni ezeknek az ifjaknak.

Istennek legyen hála, ifjaink számára nem idegen az egyházi iskola a továbbtanulás alkalmával, azok a továbbtanulók pedig, akik nem egyházi intézménybe jelentkeztek, általában folytatni kívánják a hittan tanulmányukat az új iskolájukban is. Bízunk abban, hogy ez a lelkület nem csak a tanulási időkre korlátozódik.

Ebben az évben 40 fős táborozást szervezünk a Telkibányai Ifjúsági Táborban, ahol jó reménység szerint ismét jelen lesznek a most konfirmáltak is. A játékok és kirándulások mellett jelen lesz az Ige, mellyel napi kapcsolatot szeretnénk tartani.

Szívesen fogadunk még egy-két konfirmált (roma) fiatalt is lelkészi ajánlással ebbe a táborba augusztus 8. és 12. között.

Bori Eszter

Bibliatábor angol nyelven

Idén nyolcadik alkalommal rendezi meg a Baross téri Református Egyházközség angol nyelvű bibliatáborát. A börzsönybeli Szokolya, a Bakonyban fekvő Csatka, majd Nagykőrös után ezen a nyáron Móron táboroznak a fiatalok, miközben oxfordi diákokból és öregdiákokból álló csapat önkéntesei gondoskodnak számukra izgalmas és mozgalmas programról. Az első tábor résztvevőjeként emlékezem vissza, hogyan is indult az angol bibliatábor 1993 nyarán, Szokolyán.

A tábor gondolata a nevében is tükröződő kettős céllal született – célul tűzte ki egyrészt a Szentírás tanulmányozását, másrészt az angol nyelvismeret elmélyítését. Az ötlet tetszetősnek tűnő, ám kételyeket ébreszthet sok jelentkezőben, akiknek többsége az angol nyelvtanulás miatt választja a tábort. Alkalmas-e a Biblia az angol nyelv tanítására, mikor színes nyelvkönyvek és módszerek százai állnak rendelkezésre az angolul tanulni vágyók számára. Az angol bibliatábor után egyértelműen bebizonyosodott, hogy a Biblia történetei és üzenetei éppolyan megfelelő témák az angol nyelv tanulásához, mint a Headway leckéi.

Ugyanakkor, ha igazán fülön akarjuk csípni, hogy miben is rejlett a szokolyai tábor különleges volta, amiért évekkel később is nagy lelkendezések közepette emlékeztünk vissza rá, akkor korántsem elegendő az ott használt „tananyagról" beszélni. Számomra a tábor legemlékezetesebb pillanatai a szótanuláshoz kapcsolódnak, derűssé varázsolva a nyelvtanulás sokszor legkényszeredettebben végzett tevékenységét. Az Oxfordi Egyetem diákjaiból és egy idősebb angol tanárházaspárból álló csapat kis jelenetekben mutatta be egy-egy szó jelentését, s mindezt annyira élethűen játszva, hogy a hallgatóságot egyszer egészen megszeppentette Stanley, mikor kiderült, hogy csak a „dühös" szó jelentését mutatta be.

A délelőttök az angol nyelv tanulásával teltek. A közös szótanulás után különböző tudásszintű csoportokban játékos feladatok és gondolatébresztő kérdések között szinte észrevétlenül oldódtunk fel egyre inkább az angol nyelvben. Majd jött az ebéd ideje, amelyet a mosogatás követett. Soha nem telt még annyi örömem a mosogatásban, mint akkor! Kedves emlékként gondolok vissza azokra az órákra, amikor a napsütötte verandán valamelyik mellettem törölgető oxfordi diákkal olyan jókat beszélgethettem egészen kötetlenül.

A délutánok gazdag programkínálatából mindenki kiválaszthatta a neki tetszőt. Így kézműves műhelyben énektanulással, országismereti előadáson az oxfordi diákéletről és az angol iskolarendszerről szóló beszámolókat hallgatva nyelvtanozás közben nyelvi játékokkal, és videofilm nézésével gyakorolhattuk az angol nyelvet, miközben egy-egy morzsányit a brit kultúrából is felcsippenthettünk. Sportolási lehetőségekben is tobzódtunk: röplabdáztunk, baseball-oztunk, fociztunk vagy a ping-pong bajnokság fordulóit játszottuk le.

Minden napot az esti áhítattal zártunk, melyek személyes, megszólító jellegűek voltak. Az áhítat után a szervező diákcsapat tagjai felkínálták a négyszemközti beszélgetések és az imádkozások lehetőségét, melyeket sosem hagytunk kihasználatlanul. Gazdagon meg is áldott bennünket az Úr életreszóló döntésekkel, szellemiekben való feltöltődéssel.

PÜSKI LAJOS

Többgenerációs nagytábor

Anyilvános gyülekezeti táborozásokat, a testi pihenést és közösséggé formálódást, valamint lelki feltöltekezést adó rendkívüli jelentősége miatt a pártállam – az egyezményben aláírt megállapodás ellenére – a gyakorlatban szinte lehetetlenné tette. Egyházkerületenként lényegileg csak egy-egy 40-50 fős konferenciatelep működhetett. Az akkori úttörő és ifjúsági táborokban még pénzért sem kaphattunk helyet. Ezért magánépületekben kis létszámú csendesheteket próbáltak többen szervezni.

Ebből a szorításból kereste a Debrecen-Nagyerdei Ref. Egyházközség a kivezető utat. 1989 április 15-én megállapodást kötött az abaúji dombok között lévő Szemerei Egyházközséggel a már évek óta lakatlan és elhanyagolt állapotban lévő öreg parókiájának javítására, és a beruházás fejében táborozási hasznosításra, valamint minden csoportunk legalább egyszer szolgált a helyi gyülekezetben is.

Azután 1990-1995 között Szemerén, a 14 csendeshéten (egy Hejcén volt) hittanosaink, ifiseink közül közel 300 fiatal vett részt. Magánszervezésben néhány gyülekezeti családunk is pihent Szemerén.

A felnőttek számára erdélyi kirándulást hirdettünk meg ezekben az években. Gyülekezetünk különböző kiscsoportjaiba (hittan, ifjúsági, kismamakör, bibliakörök, nyugdíjaskör) tartozó tagjaink számára azonban az egymással való csendesheti találkozás és a családtagok közös pihenése megoldatlan maradt. Ezért kialakítottuk a gyülekezeti többgenerációs nagytábor modelljét, amelyet az egykori úttörő-ifjúsági táborok egyheti bérbevételével valósítunk meg. Közben lejárt a Szemerével kötött egyezségünk is, melyet így már nem hosszabbítottunk meg.

Az első többgenerációs nagytábort így hirdettük meg 1995 februárjában többek között gyülekezeti újságunkban: „A gyermekek és fiatalok számára emlékezetesek az elmúlt évek szemerei táborozásai, ahol az épület szűk befogadó képessége miatt egyszerre csak egy kis csoport tudott (18-30 fő) családias légkörben csendeshetet tartani. Tavaly a három szemerei csendeshéten 70 fiatal vett részt. Nyáron szeretnénk egy nagyobb – 150 fős – gyülekezeti tábort tartani, amikor kicsik, hittanosok, ifisek, fiatalok, családok, közép és idősebb korosztályhoz tartozók együtt tölthetnénk el egy hetet. A délelőtti lelki programokon a kiscsoportos foglalkozások meghittségét szeretnénk megtartani és alkalmat biztosítani gyülekezetünk különböző korosztályainak egymás jobb megismerésére és a közösség gyakorlására is. Délutánonként nagyszerű kirándulások lehetnek

Énektanulás a Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközség táborában

(hegyek, patakok, várrom, erdei kisvasút, séták, sport, játék, vetélkedők stb.) Este közös áhítat a templomban, valamint közös éneklés a táborban... Táborozásunk célja: gyülekezetépítés és lelki-testi felfrissülés..."

1996-ban Füzérradványban 145 fővel 8 bibliakörben, – 1997-ben Telkibányán 186 fővel 9 bibliakörben, – 1998-ban Bükkszentkereszten 217 fővel 11 bibliakörben, 1999-ben Bükkszéken pedig 307 fővel 16 bibliakörben táboroztunk: volt két óvodás, 3 hittanos, mini-kis-közép-nagyifis csoportunk, fiatalházasoknak két bibliakör, 40-50 éveseknek négy és nyugdíjasoknak pedig egy bibliakör a délelőtti foglalkozásokhoz, és szerveztünk bölcsődei ügyeletet is. Délután volt vegyes életkorú csoportoknak szellemi és sportvetélkedő, máskor pedig szabadon tervezett és választott egyéni és csoportos program is.

Korábban hat év 13 csendeshetén voltak annyian mint most a bükkszéki hetünkön! Természetesen ehhez fokozatosan ki kellett formálni és együtt kellett tartani a gyülekezet munkatársait.

A több száz fős, többgenerációs nagytábor sok és olykor nehéz feladat elé állít bennünket, mégis ebben látjuk a gyülekezetépítés egyik nagyon fontos templomon kívüli eszközét, mert:

- a nagyvárosban élő és több mint félezer fős vasárnapi istentiszteleti közösségbe járó, egymást kevésbé ismerő tagjaink jobban megismerhetik egymást.
- a különböző bibliaköreinkbe járók és különböző generációkhoz tartozók itt tanulhatnak egymástól.
- a különböző kegyességi típusú emberek egymás hitét, értékeit jobban megismerhetik és megbecsülhetik.
- az egymást testvéri szeretetben való elhordozásnak is kiváló gyakorló terepe egy ilyen hét.

Ezért ezen a nyáron is megyünk gyülekezetünkből több mint 300 fővel Bükkszékre többgenerációs csendeshétre.

TŐKÉS LÁSZLÓ

LESZ-E MAGYAR ÉRTELMISÉG ERDÉLYBEN?[1]

Ezekben a napokban jutott napvilágra az a meglepő adat, mely szerint a felsőoktatásban jelen lévő, mintegy másfélezer erdélyi fiatal mellett további **3300 erdélyi középiskolás diák** folytatja tanulmányait Magyarországon. **Deutsch Tamás** ifjúsági miniszter székelyudvarhelyi nyilatkozata értelmében: „Ez azt a veszélyt vetíti előre, hogy mindez egy **„agyelszívási" folyamat** része, melynek következtében elfogy az értelmiség a Kárpát-medencei magyar nemzeti közösségekből, és ez a szülőföldön való megmaradás esélyeit veszélyezteti."

A teljes képhez az is hozzátartozik, hogy az erdélyiekkel együtt összesen mintegy 8000 határon túli középiskolás diák tanul az anyaországban.

A aggasztó adat kapcsán megállapítható hogy – példának okáért – a délvidéki diákok magyarországi jelenléte, az adott körülmények következtében, elfogadható. Erdélyi gyermekeink kiáramlása viszont teljességgel indokolatlan, hiszen hazai magyar középiskolai oktatásunk biztosítottnak tekinthető.

Az ügy nyilvánosságra kerülése nyomán a magyar kormány illetékesei kivizsgálást rendeltek el. Alapos a gyanú, hogy egyes magyarhoni iskolák valóságos **„fejvadászatot"** folytatnak hiányos létszámú osztályaik diákságának „import" útján való pótlására. A vizsgálatok nyomán az is valószínűsíthető, hogy a 3300 középiskolás diák egy jelentős része **felekezeti iskolákban** folytatja tanulmányait.

Mondanunk sem kell, hogy az igen sajnálatos „diákimport" nem csak **értelmiségünk** erőteljes fogyatkozásához járul hozzá, hanem hazai **iskolaügyünkre** nézve is rendkívül káros.

Kiknek az anyanyelven való tanulási jogáért küzdünk mi idehaza, hogyha fiataljaink maholnap – horribile dictu – már az óvodától fogva magyarországi tanintézetekbe igazolnak át?! **Miért** harcolunk magyar iskoláink helyreállításáért, ha ezenközben saját diákjaink hagynak cserben bennünket?! **Mi értelme** van felekezeti iskoláink visszaszerzéséért fáradoznunk, hogyha – nem egy esetben – éppen lelkipásztoraink küldik határon túli iskolákba gyermekeinket?!

A **jelenség** kapcsán joggal vetődik fel az érintett, vagy éppenséggel érdekelt iskolák vezetőinek, illetve tanárainak a **közösségi felelőssége.**

Kérem Bölcskei Gusztáv püspök urat, a Zsinat Főtiszteletű Elnökségét, hogy nemzeti és kisebbségi érdekeinket szem előtt tartva, az illetékességi körükbe tartozó iskolákban rendeljenek el **kivizsgálást** a jelzett ügyben, és felmérésük eredményéről szíveskedjenek tájékoztatni bennünket.

Javaslom továbbá, hogy az egyes egyházkerületek és a Zsinat **vessenek gátat** ifjúságunk ellenőrizetlen és indokolatlan kiáramlása útjába. E tárgyban szükségesnek mutatkozik továbbá egy össz-magyar-református tanácskozás és **egyeztetés.**

Az ügyet **Pokorni Zoltán** tanügyminiszter úrnak is a szíves figyelmébe ajánlottam.

Egy bizonyos határon túli nemzeti közösségeink képviseleti szervezetei és egyházai, a **helyben maradás elve** alapján, egységes módon visszautasítják a magyarság kivándorlásának intézményes formáit. Anyaországi testvéregyházainktól ezen **szilárd álláspontunk** tiszteletben tartását és hathatós támogatását kérjük.

1 Tőkés László levele a MRE Zsinatának elnökéhez.

Határon túli magyar diákok száma az 1999/2000. tanévben

A Zsinat elnöksége és a Zsinati Tanács 2000 április 12-én azzal a kéréssel fordult a Zsinat Iskolaügyi Osztályához, hogy mérje fel a határon túli magyar diákok jelenlétét a magyarországi református közoktatási intézményekben. Az adatok összegzését az alábbiakban közöljük (sajnos 10 középiskola nem szolgáltatott kérésünkre adatokat, így az októberi statisztikai jelentéseket kellett feldolgozni az esetükben):

Intézmény	Románia	Ukrajna	Jugoszlávia	Horvátor.	Szlovákia
Szegedi Kis István Ref. Gimn. Békés	–	–	–	-	–
Diakónusképző Intézet, Budapest	1	16	–	-	1
Baár-Madas Ref. Gimn. Budapest	–	1	–	–	1
Lónyay Utcai Ref. Gimn. Budapest	6	–	–	–	1
Csurgói Csokonai V.M. Ref. Gimn.	–	–	7	–	3
Debreceni Ref. Koll. Gimnáziuma	4	4	–	–	–
Gödöllői Református Líceum	–	–	–	–	–
Halásztelki Református Agrárium	–	1	–	–	–
Bethlen Gábor Ref. Gimn. Hódmvh.	1	–	2	–	–
Kecskeméti Ref. Koll. Gimnáziuma	2	–	1	–	–
Kiskunhalasi Szilády Á. Ref. Gimn.	–	–	10	–	–
Baksay S. Ref. Gimn. Kunszentmiklós	–	–	–	–	–
Szegedi K.I. Ref. Gimn. Mezőtúr	–	–	–	–	–
Lévay József Ref. Gimn. Miskolc	–	3	–	–	9
Ecsedi Báthori I. Ref. Gimnázium	3	6	–	–	–
Arany János Ref. Gimnázium	–	–	–	–	–
Pápai Ref. Koll. Gimnáziuma	1	2	–	–	18
Pécsi Ref. Koll. Gimnáziuma	–	4	–	5	–
Sárospataki Ref. Koll. Gimnáziuma	2	24	–	–	22
Szentendrei Református Gimnázium	–	–	–	–	–
Tiszakécskei Református Kollégium	–	–	–	–	–
Jókai Mór Ref. Ált. Isk., Nyíregyháza	–	2	–	–	–
Összesen:	20	63	20	5	55

SZABÓ LEVENTE

„Történelmünk jó szelleme" avagy A Baár-Madas sgraffitójának históriája

Hosszú évek sokakkal közös álma válik most valóra a Baár-Madas Ref. Gimnázium és Általános Iskola épületén, mely viszszakapja egykori ékességét, az internátusi szárnyat díszítő sgraffitót.

A Medgyaszay István által tervezett, jellegzetesen századfordulós műemléképület 1929-ben került átadásra, és a kor híres erdélyi származású szobrásza, festője, grafikusa, valamint sgraffito-specialistája, Márton Ferenc (1884-1940) is ebben az évben készült el „A nő a magyar történelemben" címet viselő, nagyszabású, 70 négyzetméteres alkotásával. Az egykori leánylíceum együttesének tematikus alkotása a képzőművész életművének egyik csúcspontja lehetett. Mind méretében, jelentőségében, mind részletgazdagságában, szimbólumrendszerének összszetettségében méltán emelkedett ki Márton Ferenc alkotásai, de a korban született faliképek színvonala közül is.

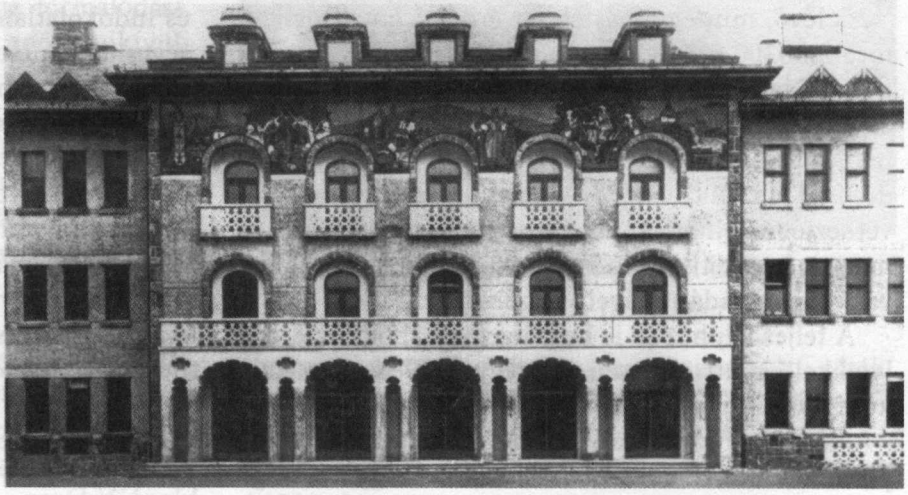

A Baár-Madas Ref. Gimnázium Nevelőintézet udvari homlokzata Márton Ferenc sgraffitójával. 1929.

A sgraffito sajátos technikával készülő falképtípus. A kifejezés eredete az olasz sgraffiare, magyarul karcolni szóból ered. A technika lényege, hogy sötét színű alapvakolatra külön „vakolatszigetekként" kerülnek föl az egyes színes mezők, illetve a motívumok a színes vakolatba karcoltan jelennek meg. A síkbeli alkotás ettől nyeri el térbeli jellegét, és ez eredményezi a messziről is jól látható kontúrosságát valamint a fény-árnyék hatások miatti domormű-jellegét. Színei plasztikusak, a művész általában kevés színnel dolgozott, éppen a technika grafikus jellege miatt. Hazai eredete elsősorban a felső-magyarországi reneszánszban keresendő.

Márton Ferenc alkotása jól jellemzi a kort, amelyben született, az akkori társadalomszemléletet, ugyanakkor díszítő funkcióján túl erősen didaktikus alkotás, szinte képről-képre meséli el az iskola leánynövendékeinek, mit vár a társadalom a nőtől. A kívánatos magatartást a kép feletti felirat is megjelöli: „Az igazi nő történelmünknek jó szelleme: őrzi a múlt emlékeit, ihleti jövőnket, hősies munka és édes vígasz, legyen áldott, legyen áldás." Az alkotás hat képmezőből áll, melyek kompozíciós szempontból szervesen kötődnek a homlokzat öt szamárhátíves erkélynyílásához. A képmezők egymástól független, akár önállóan is értelmezhető alkotások. Mégis, a teljes kép belső szimmetriája, a háttérben végigvonuló domborzat összefogó kontúrja, valamint a tematika és szimbólumrendszer azonossága egységes, megbonthatatlan alkotássá fogják össze a képmezőket. Balról jobbra haladva a történelem kiemelt állomásain keresztül a régmúltból a jelenbe kísérik a részletek a szemlélődőt. A hun-magyar falu, Attila király asszonya (más forrás szerint egy turáni fejedelem felesége), a „magyarok szimfóniáját" hallgató Gellért püspök, a nevelőanyaként ábrázolt magyar úrinő, a Nagy Háború sebesültjeit ápoló, vigasztaló honleány bemutatása után az utolsó képmező már a

protestáns nevelőintézményeket, illetve az azokból az „életbe" kilépő leányokat ábrázolja. Az egyes képmezők gondolatvilága erősen jellemző az első világháború utáni Magyarország politikai és művészeti felfogására. A falikép értékét éppen az adja, hogy kompozíciós egysége, stílustisztasága, és nem utolsó sorban az építészeti környezettel való egysége révén a korszellemet kifejező, máig hiteles alkotásként tarthatjuk számon.

A 20. század történései ismert okokból nem kerülték el A Magyarországi Református Egyházat sem, a tulajdonában lévő leánylíceumot a háború után államosították. Az egykori díszes épület és park rohamos pusztulásnak indult, s a vélhetően a háborúban megsérült sgraffitót az állami „gondnokság" alatt lévő intézményi vezetés egyszerűen leverette.

A történet itt véget is érhetett volna, mint annyi más esetben, hiába az 1990-es eufórikus hangulatú újraindulás, melynek részesei lehettünk, a múlt öröksége komoly és napi anyagi nehézségeket jelent és jelentett, mind az iskolának mind fentartójának. De nem így történt.

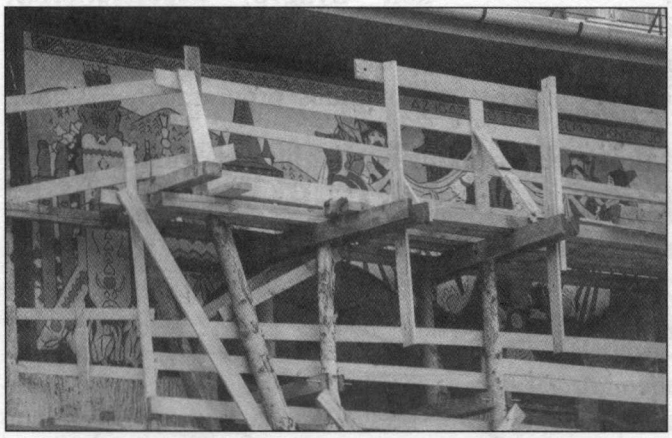

Idén ünnepli a Baár-Madas Ref. Gimnázium újraindulásának tizedik, az Alma Mater – Baár-Madas Öregdiák Alapítvány pedig megalakulásának ötödik évfordulóját. Az Alapítvány az újrakezdő iskola első teljes évfolyamos érettségije után alakult 1995-ben, s a már 1992-ben megfogalmazott gondolatért 1997-ben a Fővárosi Önkormányzat Városterezési és városképvédelmi Bizottságához benyújtott pályázatával kezdett el küzdeni. A kezdeményezés nem várt sikere (közel kétmillió forintos támogatás) az alább csak címszavakban részletezett nehézségek leküzdésével válhatott teljessé. A tetőszerkezet általánosan rossz, sőt balesetveszélyes állapota évekig halasztotta a munkák elkezdését, míg az iskola más forrásból nyert támogatás révén az érintett részen 1999 nyarán el tudta végeztetni a tetőszerkezet cseréjét. Az Alapítvány már 1997-ben felvette a kapcsolatot B. Tóth Klára restarátorművésszel, a gimnázium tanárával, aki az ügyet kezdettől felkarolta, elvégezte a kutatómunkákat, ill. az elpusztult falikép színrekonstrukcióját. A Medgyaszay-emlékház gondosságának köszönhető, hogy a terv nem csupán a korabeli, távoli és fekete-fehér fényképfelvétekere, hanem a fennmaradt rajzokra is támaszkodhatott. 2000 áprilisában pedig az utolsó akadály is elhárult, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal megadta az engedélyt a kivitelezési munkálatok megkezdésére. B.

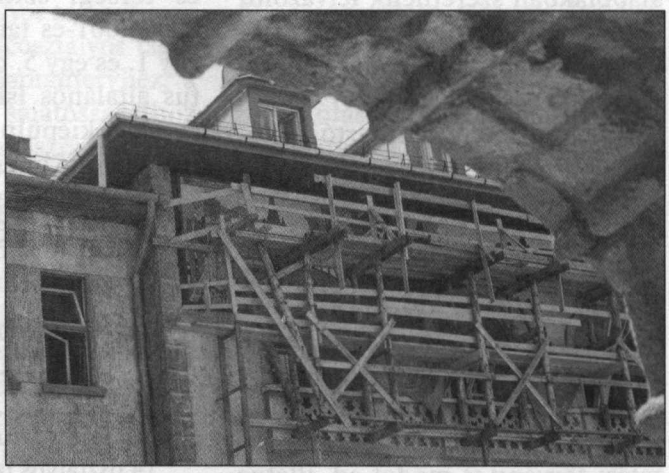

A rekonstrukciós munkák elkezdődtek.
Fotó: Bakos Rebeka

Tóth Klára, az Alapítvány, az iskola vezetése, valamint az adományozók összefogása és közös akarata révén a rekonstrukciós munkák elkezdődtek, a hunmagyar falut ábrázoló első képmező a jelen sorok írásakor elkészült...

A befejezés anyagi lehetőségei korlátozottak, ezért az Alapítvány továbbra is számít a támogatókra (az OTP 11702136-20620679 számlaszámon). A sgraffito elkészülte túlmutat minden képzőművészeti vagy városképvédelmi jelentőségén hitünk szerint jelképe az egykori és jelenlegi Baár-Madas kontinuitásának és a lelki-szellemi-fizikai erőforrások folyamatos megújulásának.

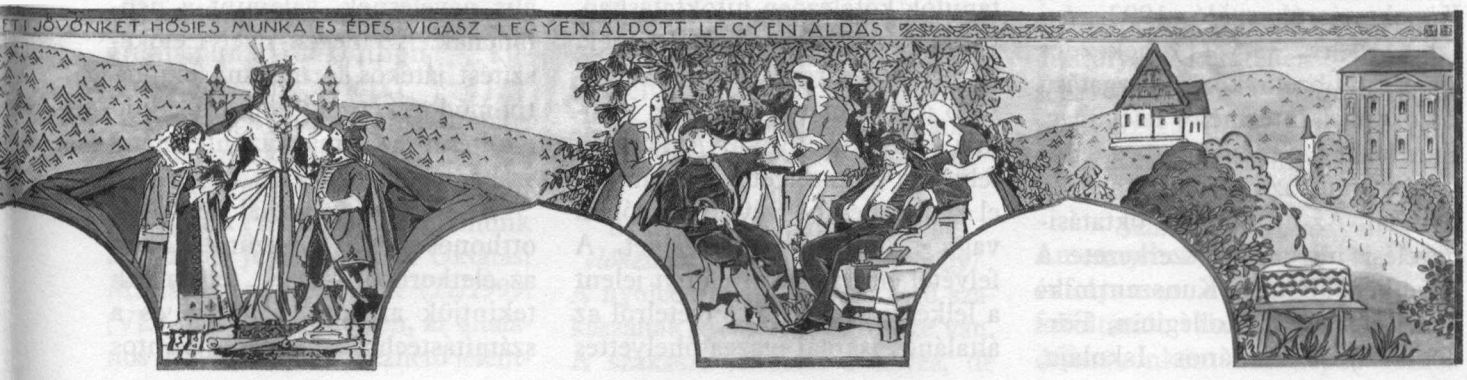

SZABÓ SÁNDOR

Kunszentmiklósi Református Kollégium

A Kunszentmiklósi Református Egyházközség 1992. április 1-jén kapta vissza ősi scholáját a Baksay Sándor Református Gimnáziumot. A kezdeti nehézségek után intézményünk mind anyagi, mind szakmai tekintetben megerősödött. Az elmúlt tanévekben stabilizálódott tantestületünk, szakmai eredményeink – iskolánk helyzetéhez képest – példamutatók. Az alábbiakban szeretnénk felvázolni elképzelésünket a kunszentmiklósi református közoktatás átalakításával kapcsolatban.

Az intézmény fenntartó testülete, a Presbitérium a tantestület teljes egyetértésével, a Bács-Kiskunsági Református Egyházmegye a Dunamelléki Református Egyházkerület és Mózes Ernő polgármester úr támogatásával a 2000/2001-es tanévtől kezdődően az intézmény szerkezeti átalakítását szeretné bevezetni. Erre az oktatási törvény is módot ad, illetve a református hagyományokat őrző és a kunszentmiklósi közoktatás történetétől sem idegen szerkezetváltás lenne. Az iskolai szerkezetváltás előtt több fórumon vizsgáltuk a szervezet belső és külső környezetét, a jelenlegi megítélést és a megvalósítás esélyeit és kockázatait. Konkrétan az Igazgatótanács tagok és a szakmai munkaközösség vezetőkkel SWOT-analizist végeztünk, melynek adatait alaposan elemeztük. A lehetőségeinknek, a megnyugtató szakmai és gazdasági megvalósításnak a Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. tv. 33.§ (1) bekezdés alapján többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény felel meg. Ennek alapján módosította a fenntartó testület az intézmény alapító okiratát. Az új többcélú oktatási-nevelési intézmény szerkezete a következő lenne: Kunszentmiklósi Református Kollégium, Fördős Lajos Általános Iskolája, Vargha Tamás Diákotthona. Így a jelenlegi két intézményegység mellé (Baksay Sándor Református Gimnázium és Vargha Tamás Kollégiuma) egy református általános iskolát tennénk. Ezzel Kunszentmiklóson az egyházi közoktatás teljes vertikumúvá válna. A Kollégium mint hagyományos „Colleg" a közoktatásban szereplő összes (1-12. évfolyam) korosztálynak szolgáltatást nyújtana városi és térségi szinten egyaránt. A 2000/2001-es tanévben elindítunk egy 1. és egy 5. osztályt a református általános iskolában. Így négy év alatt kiépülne a teljes 12 évfolyamos intézmény.

A Kunszentmiklósi Református Kollégium Fördős Lajos Általános Iskolája a leendő Kunszentmiklósi Református Kollégium „új" intézményrésze. Ide várjuk azokat a kisiskolásokat, akik református iskolában kívánnak tanulni. A tanulók kötelezően hitoktatásban, vallásos nevelésben részesülnek. Az erkölcsi tárgyak közül választható a református hittan és a római katolikus hittan. A tanulók felvétele elbeszélgetés alapján dől el – figyelembe véve az óvónők vagy a tanítók véleményét. A felvétel elbírálásakor előnyt jelent a lelkészi ajánlás. A felvételről az általános iskolai igazgatóhelyettes előterjesztése alapján a Kunszentmiklósi Református Kollégium igazgatója dönt.

a) az alsó tagozat:

Az 1-2. évfolyamnál iskolaotthonos oktatás-nevelést tervezünk. Célunk ezzel elsősorban az, hogy az óvodából az iskolába történő átmenetet segítsük. A tanulók az új anyag feldolgozását, és annak rögzítését az iskolaotthonban végzenék el. Így csak gyakorlásra szánt anyagot kellene hazavinni. A családias elhelyezés és a családokkal kiemelt feladatként vállalt szoros (keresztyén alapokon nyugvó) kapcsolattartás, együttműködés új színfolt lehet a város életében. Az iskolaotthon szabadidős programjainak sorába beillesztenénk a kunszentmiklósi óvoda megvalósítandó néphagyományőrző programját. Fontos szerepet szánunk a zenei és manuális nevelésnek, valamint a néptáncnak. Az idegen nyelvi előkészítést játékos formában, fakultatív módon képzeljük. A szabadidő eltöltését segíti majd az intézmény szabadtéri játszóparkja.

A 3-4. évfolyamnál napköziotthonos iskolát tervezünk. Ebben az életkorban kiemelt feladatnak tekintjük az idegen nyelvi és a számítástechnikai képzést. Fontos

A Kunszentmiklósi Református Kollégium átjárhatósága, be és kilépési lehetőségek a tanulók számára

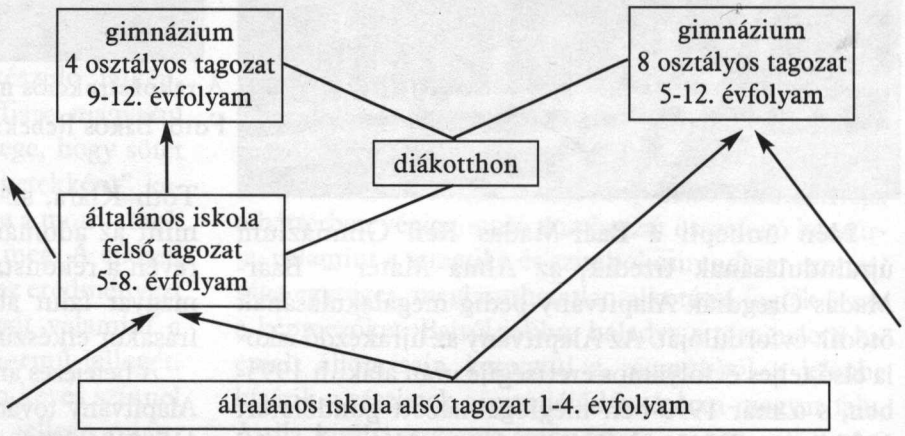

szerepet szánunk a magyar és a matematika oktatásnak is. A napköziotthonos nevelő munkában folytatnánk a néphagyományőrző programunkat, a zeneiskolai nevelést és az intézmény DSE-t külön csoportokban biztosítaná a mindennapos testnevelést. A szülők, a tanulók szándéka szerint, tanulmányi eredmények alapján a tanulók intézményen belül mehetnek tovább az alsó tagozatból az általános iskola felső tagozatába, vagy a gimnázium nyolcosztályos tagozatába.

b) felső tagozat

Az 5-8. évfolyamba várjuk az intézmény alsó tagozatából érkező tanulókat, illetve azokat a „külsős" diákokat akik az egyházi iskolában szeretnének tanulni. A református általános iskola *matematika – számítástechnika* irányultsága, kiemelten kezelt idegen nyelvi oktatással párosul. A tanórán kívüli nevelést segítik a diákok érdeklődése szerint szervezett szakkörök, klubok, bibliakörök, „erdei iskolák" stb.... A DSE a mindennapos testnevelés mellett gondozza az iskola számára sok sikert hozó versenysportot, a kosárlabdát. A szülők, tanulók szándéka szerint és a felső tagozatos eredmények alapján a felső tagozatból intézményen belül lehet továbbmenni a gimnázium négyosztályos tagozatába, vagy az intézményt elhagyva más középiskolákba.

A Kunszentmiklósi Református Kollégium Baksay Sándor Gimnáziuma

A Kunszentmiklósi Református Kollégium kialakítása a jelenleg (jól) működő intézményrészeket – gimnázium, diákotthon – különösebben nem érinti.

Intézményünk gimnáziumába az a tanuló kerülhet csak be, aki (szüleivel együtt) feltétel nélkül elfogadja a Pedagógiai programunk alapelveit. Jelentkezni az Oktatási Miniszter rendeletének (22/1999. (VI.9.) OM) megfelelően, az általános iskolákban beszerezhető jelentkezési lapon lehet. A felvételről a Református közoktatási törvény által előírt református többség biztosításával, a gimnáziumi igazgatóhelyettes előterjesztése alapján a Kunszentmiklósi Református Kollégium igazgatója dönt. A felvételi eljárás során a tanuló – bizottság előtt – felvételi beszélgetésen vesz részt. A felvétel során figyelembe vesszük a tanuló által „hozott" eredményeket, versenyeredményeket, az írásbeli munkáit (füzetek), magatartási előmenetelét (ellenőrző). Azonos felvételi eredménynél a lelkészi ajánlás előnyt jelent.

a) a nyolcosztályos tagozat

Az intézmény nyolcosztályos tagozata a Nemzeti Alaptantervhez, a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva három szakaszra osztható.

Előkészítő, alapozó, szintre hozó szakasz (5-6. osztály)

E szakaszban a különböző iskolákból jövő tanulók teljesítményét közelítjük, egységes szintre hozzuk. Éppen ezért e szakaszt a viszonylag kevés, nagy óraszámban tanított alapozó tantárgyak jellemzik. A tanító-nevelő munka igazodik a fiatalok életkori sajátságaihoz. Sok játék és drámapedagógiai módszerek is jellemzik a munkát. Kiemelt feladat az anyanyelv, a matematika, az idegen nyelv megalapozása (latin nyelv). Fontos szerepe van az informatikának, a sportnak és a néptánc tanításnak is.

Orientációs szakasz (7-10. osztály)

A szaktudományok éveinek is nevezhetnénk ezt az időszakot. Sok szaktudomány önálló tantárgyként jelenik meg. A tanulók megkezdik a 2. idegen nyelv tanulását is. Több tárgyból a szakasz végére el kell érni az általános műveltséghez szükséges szintet. Fontos szerepe van az informatikának és a sportnak is.

Specializációs, pályaválasztás előkészítő szakasz (11-12. osztály)

A nyolcosztályos képzés záró szakaszának kiemelt jelentősége van. A szakaszt jellemzi a kevés, de nagy óraszámban tanult tantárgyak. Az érettségire és a felvételire való felkészülést, a pályaválasztást segítik a fakultációs órák.

b) a négyosztályos tagozat:

A hagyományos négyosztályos gimnáziumi tagozat oktatási-nevelési programja két szakaszból áll. A tanévek végén az egyes tantárgyakból osztályvizsgákat tartunk. Kötelezően választható erkölcsi tárgyak: református, római katolikus hittan, és az etika.

Szintre hozó, alapozó előkészítő szakasz (9-10. osztály)

A négyosztályos tagozat első két tanévében a különböző iskolákból jött diákok összeszoktatása, a középiskolás tanulási módszerek elsajátítatása és a tudományok megalapozása történik. Nagyon fontos szerepe van a helyes értékrend, a magatartási szokások kialakításának.

Specializációs, pályaválasztás előkészítő szakasz (11-12. osztály)

A négyosztályos tagozat második felében a kialakított szokások segítségével az érettségire való felkészítés és a pályaválasztás előkészítése történik. Nagyon fontos, hogy a szakasz elejére kialakuljon a tanuló továbbtanulási orientáltsága. Így helyesen történjék meg a felvételi vizsgákra felkészítő fakultációk kiválasztása.

Idegen nyelv oktatásunk

A gimnáziumban két idegen nyelvet tanulnak a diákok. Haladó szinten az általános iskolában tanult nyelvet (angol v. német). A második idegen nyelv kezdő szinten a következőkből választható: angol, német, francia, orosz, latin. Tanfolyam keretében – önköltséges formában – délutánonként nyelvvizsga előkészítő tanfolyamokat szervezünk.

Szakképzés lehetőségei

Amennyiben a tanulók a 11-12. évfolyamon a számítástechnika fakultációt választják, s e mellett délutánonként szakképző tanfo-

lyamon vesznek részt, akkor érettségi előtt alapfokú, érettségi után középfokú OKJ-s (Számítástechnikai szoftverüzemeltető) szakmát szerezhetnek.

A Kunszentmiklósi Református Kollégium Vargha Tamás Diákotthona

A vidéki tanulóink számára tartjuk fenn a Vargha Tamás Diákotthont. A felvételről a Kunszentmiklósi Református Kollégium igazgatója a diákotthon vezető előterjesztése alapján dönt. A diákotthonban családias körülmények, jóízű és bőséges ételek várják a diákokat. A kollégiumban külön könyvtár, fiú és leány társalgó áll a fiatalok rendelkezésére. Biztosítjuk a sportolás lehetőségét is. Havonta klubfoglalkozásokat, színházlátogatásokat szervezünk. A lakók lelki épülését a hetente tartott bibliaórák segítik. Igény szerint szervezünk korrepetálásokat, illetve tanulópárokat. A kollégiumból minden héten haza lehet utazni, de igény esetén megszervezzük a hétvégi ügyeletet is.

* * *

A fenti vázlat alapján képzeljük el az új intézmény működését. Az intézmény vezetését egy igazgató, egy gimnáziumi igazgatóhelyettes, egy általános iskolai igazgatóhelyettes, egy diákotthon-vezető és a gazdasági vezető végzi. Az intézmény felügyeletét fenntartó felügyeleti szinten az igazgatótanács, a Bács-Kiskunsági Református Egyházmegye és a Dunamelléki Református Egyházkerület iskolaügyi szervezete látná el. Az alapító okiratunk módosítását a Bács-Kiskun megyei főjegyző nyilvántartásba vette. Az új működési engedély kiadását az oktatási törvény szerint kérjük. A felvázolt történelmi lépést mintegy másfél éve készítjük elő, a szükségét és lehetőségét az alábbi indokkal igazoljuk:

A Fenntartót és a jelenleg működő intézmény vezetőit szülők többször megkeresték egy református általános iskola alapításának igényével, ez az igény teljesen megegyezik azzal a szándékkal – gyülekezet és egyházépítés, a nemzeti és egyetemes kultúra közvetítése –, melyet évszázadok óta a református egyház az iskoláinak szán.

Az intézmény múltja, jelene garancia arra, hogy színvonalas oktató-nevelő munkát biztosít azoknak a szülőknek akik világnézetileg elkötelezett, a keresztyén vallás és a nemzeti identitás eszményét hordozó, azt közvetítő iskolába kívánják adni gyermeküket.

Az jelenleg működő, és a továbbiakban fenntartani kívánt Vargha Tamás Kollégium folyamatos létszámcsökkenésével felszabadulnak olyan helyiségek, melyekben fokozatosan ki tudjuk alakítani az általános iskola osztálytermeit és egyéb szükséges helyiségeit.

Az anyagilag stabilizálódott intézményben az állami normatíva, az államtól kapott kiegészítő normatíva, az egyház saját bevételei alapján biztosított az intézmény működési költsége. Erre a fenntartó testület garanciát vállal.

Az épületen szükséges átalakítást és az 1/1998 OM rendeletben, valamint az ÁNTSZ normáiban előírtakban levő fejlesztési költségeket a Dunamelléki Ref. Egyházkerület, és a holland segélyszervezetek segítségével, valamint pályázatok útján oldanánk meg.

Az intézmény jelenlegi tantestületében már jelen vannak azok a pedagógusok akik megfelelő képesítéssel rendelkeznek az általános iskola felső tagozata és az alsó tagozat speciális (nyelv, testnevelés, gyógytorna stb.) ellátásával. Amennyiben alsós nevelőket veszünk fel, elsősorban a jelenleg önkormányzati iskolában tanítók közül választanánk, így is keresve az önkormányzati iskolában esetlegesen felmerülő – a tanulói létszámcsökkenésből adódó problémáira a megoldást.

A tantestület elkészítette a Kunszentmiklósi Református Kollégium pedagógiai programját és helyi tantervét, valamint az egységes SZMSZ-t. A dokumentumok jelenleg a fenntartó jóváhagyására várnak.

Megtörtént az új intézménybe való beiskolázás is. Az induló „új" osztályokba (általános iskola 1. és 5., gimnázium nyolcosztályos és négyosztályos tagozata 1. osztályai) átlag kétszeres túljelentkezés volt.

A Kunszentmiklósi Református Kollégium létrehozását – az intézmény eddig több mint három évszázados története kapcsán – a város és a régió érdekeként kívánjuk megvalósítani. Ezzel is színesítve a közoktatás palettáját, felvállalva a kistérség szellemi és kulturális központja szerepét.

* * *

A fentiekben felvázolt alapfeladatokon túl a színvonalas nevelő-oktató munka ellátása miatt a következő célkitűzéseink vannak még, melyre eddig anyagi forrást (saját erőt sem) nem tudtunk biztosítani. Ehhez várjuk a kedves olvasók segítségét!

A Kunszentmiklósi Református Kollégium Fördős Lajos Általános Iskolája számítástechnikai szaktanterme felszerelése. Forrásigény minimum: 1.800.000,- Ft

A Kunszentmiklósi Református Kollégium Fördős Lajos Általános Iskolája alsó tagozatos diákjai számára játszópark létesítése természetes anyagokból. Forrásigény minimum: 800.000 Ft.

A Kunszentmiklósi Református Kollégium udvarán sportudvar létesítése (20×40 m-es bitumenes pálya, kézilabda kapuk, kosárlabda palánkok, röplabda háló, tenisz háló, világítás) Forrásigénye minimum: 2.200.000 Ft.

Református Pedagógiai Szakszolgálat

ÁBRAHÁM KÁROLYNÉ

Javaslat idegennyelv-szakos tanárok továbbképzésére

A református iskolák idegennyelv-szakos tanárainak nyíljék lehetőségük minden tanévben egy 30 órás akkreditált tanfolyam elvégzése (kb. 15 fő) bennlakással június végén (vagy az őszi szünet idején, ha azt bevezetik), egy egynapos műhelymunkára, mely tájékoztatást nyújt az aktuális nyelvoktatási feladatokról, tájékozódik a nyelvtanárok problémáiról, összegyűjti a nyelvtanárok kezdeményezéseit a keresztyén elemekkel bővített nyelvoktatáshoz, teret ad tankönyvek bemutatására.

Tervezet a 2000/2001. tanévre a református általános és középiskolák angol, német, francia, olasz stb. szakos tanárai számára.

I. Drámapedagógiai módszerek az idegen nyelvi órán c. akkreditált tanfolyam meghirdetése a 2000/ 2001 tanévre

A tanfolyam előnyei:

- minden nyelvszakos tanár részt vehet rajta, mert a közvetítő nyelv a magyar,
- sok kreatív elemet tartalmaz, melyek újabb ötletekkel gazdagítják a nyelvtanítást,
- a bemutatásra kerülő módszerek jól hasznosíthatók mind az általános, mind a középiskolában,
- a téma közel áll a református iskolákhoz, hisz ilyen jellegű tantárgy szerepel a főiskolai képzésben is.

A tanfolyamot az Oktatási Minisztérium meghirdette a tájékoztatójában, tehát az

- beszámít a 120 órás továbbképzésbe,
- fizethető az OM által biztosított továbbképzési összegből.

A tanfolyam számára a Református Pedagógiai Intézet budapesti református tanintézet kollégiumában tud helyet biztosítani 2001 júniusának végén. A 30 órás tanfolyam elvégzéséhez négy napra van szükség (pl. szerdától-szombatig). A tanfolyam kellő számú jelentkező esetén (kb. 15 fő) indítható.

A program részletes leírása:

A képzés a 120 órás drámapedagógus képesítést adó tanfolyam alapozó szakasza. (A későbbiek során lehetőség van a 30 óra folytatására az FPI-ben és képesítést adó vizsga letételére a Magyar Drámapedagógiai Társaságnál.) A tanfolyamon a résztvevők megismerkednek a drámapedagógiával, mint reformpedagógiai irányzattal és mint didaktikai módszerrel. Rövid történeti bevezetés valamint a legfontosabb irányzatok és műhelyek megismerése után a drámapedagógia nyelvórákon történő felhasználási lehetőségeit vizsgáljuk „saját élmény csoport" jelleggel, mely azt jelenti, hogy a résztvevők maguk is megtapasztalják, kipróbálják a tanult módszereket. A bevezető és levezető gyakorlatokat tréning formájában nyújtjuk. Magyar nyelven ismertetjük a különböző idegen nyelvek oktatása során kialakult specifikus drámapedagógiai megalapozottságú módszereket (pl. a francia „simulation globale", az angol „theatre in education", az orosz dramatikus gyakorlatok, tematikus játékok az irodalmi művek feldolgozásában stb.). Önismereti és csoportépítő játékokra is sort kerítünk. Fejlesztjük a játékvezetői kompetenciát.

A tanfolyami hallgatók számára biztosítjuk a nehezen hozzáférhető szakirodalom elolvasásának lehetőségét. A magyar nyelven megjelent szakcikkeken kívül idegen nyelvűeket is ajánlunk. A nyomtatott anyagok mellett videós részleteket is bemutatunk. A tanfolyami hallgatók drámajátékos óratervet készítenek, amit írásban is benyújtanak. A záró alkalommal csoportos produkciót mutatnak be. A tanfolyam a hallgatók elégedettségét vizsgáló kérdőív kitöltésével zárul.

II. Egy napos műhelymunka szervezése a 2000/2001. tanév során a Református Pedagógiai Intézetben angol és német szakos tanárok számára külön-külön szekcióban egy közös bevezető előadás után

Lehetséges időpont: 2000. szept. 8. péntek. Ajánlott témák: A helyi tantervek; Keresztyén szellemiségű kiegészítő anyagok; Új tananyagok bemutatása.

A némettanárok számára kötelező, hogy megismerkedjenek az új német helyesírási szabályzattal. E végett az OM egy 6 órás ingyenes továbbképzést ajánlott fel a megyéknek. Így a református iskolák számára is fennáll ez a lehetőség, hogy csatlakozzanak a helyi szervezésű tanfolyamokhoz. Természetesen, az információt nekik maguknak kell beszerezni, de gondolni kell arra, hogy ennek a kötelezettségnek szoros határidőn belül eleget kell tenni.

Emellett a némettanárok számára is jó lenne a Református Pedagógiai Intézetben a tanév folyamán egynapos műhelymunkát tartani, amelyen az aktuális kérdéseken kívül foglalkoznánk a keresztyén szellemiségű nyelvi anyagok alkalmazásával a református iskolákban. Az angol szakosokkal tervezett hasonló rendezvény tapasztalata mindenesetre segíteni fog ebben.

Perspektivikusan szükségesnek tartom, hogy a Református Pedagógiai Intézet is megalkossa a maga sajátos akkreditált kurzusát a nyelvszakos tanárok számára. A református iskolák nyelvszakos tanárainak 2000 márciusi összejövetelén a tanárok határozottan hangot adtak kérelmüknek, hogy foglalkozzunk a

keresztyén szellemiségű tananyagok kérdésével. Először az angolosok számára kellene ezt elkészíteni. Mivel az akkreditálási folyamat (az alapítási és indítási kérelem benyújtása után) jelentős időt vesz igénybe, ezért tanfolyam meghirdetése a beadástól számítva kb. 6-10 hónap múlva válik esedékessé.

Tekintettel arra, hogy az akkreditálás költséggel is jár, fel kellene mérni, a nyelvtanárok számbeliségét és az érdeklődés fokát, például azt is, hogy egy 30 órás vagy két 30 órás tanfolyamra van igény. Ugyanakkor ha a tanfolyam akkreditált lesz, akkor a tanárok részesülnek költségtérítésben külső forrásból. A fent nevezett téma azért is jó, mert ez egyaránt érdekli az általános- és középiskolában tanító kollegákat.

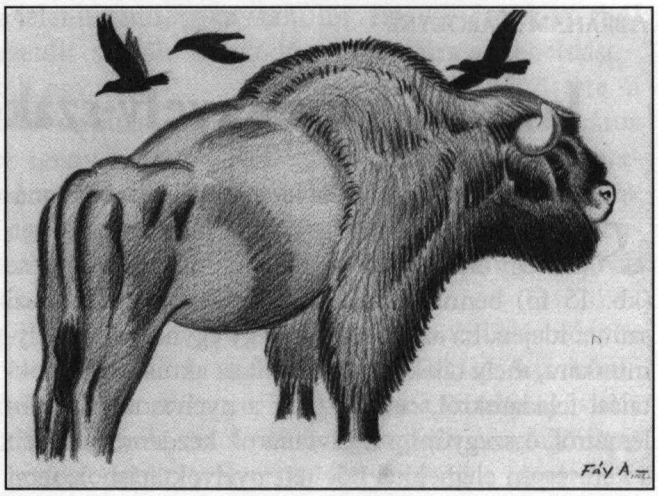

A REFORMÁTUS PEDAGÓGIAI INTÉZET HÍREI

Alapító Okirata

A Magyarországi Református Egyház Zsinata (1146 Budapest, Abonyi u. 21.) mint alapító, az egyházakról szóló 1990. évi IV. Törvény 17. § (1) bekezdésében, továbbá a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 37. §-ának (5) bekezdésében és a Magyarországi Református Egyház közoktatásról szóló 1995. évi I. Törvényében foglaltak alapján a Magyarországi Református Egyház Zsinatának 2000. május 5-én kelt ZS 117/2000. számú határozatával a szakszolgálatot a következők szerint alapítja meg:

Az intézmény neve:

Magyarországi Református Egyház Pedagógiai (tanácsadó, fejlesztő és gondozó, tanulási nehézségeket kezelő, integrációs) Szakszolgálat (röviden: Református Pedagógiai Szakszolgálat, RPSZ)

Székhelye: 6400 KISKUNHALAS, Szilády Áron u. 2.

Az intézmény típusa: pedagógiai szakszolgálat.

Az intézmény alaptevékenysége és célja: a Magyarországi Református Egyház hitelveinek és hagyományainak szellemében,

- szakmai és pedagógiai segítséget nyújtson a hozzá forduló érzékszervi-, mozgás-, értelmi-, és halmozottan sérült gyermekek fejlesztéséhez, neveléséhez és oktatásához,
- az őket nevelő szülők, pedagógusok szaktanáccsal és információval való ellátásához,
- a sérült emberek társadalmi integrációjához,
- ezen belül kiemelten biztosítsa a MRE közoktatási intézményeiben nevelkedő és tanuló gyermekek várható vagy létező tanulási nehézségeinek kezelését, szüleiknek, és az őket nevelő és oktató pedagógusoknak a szaktanácsadást és a megfelelő információkat.

Az intézmény országos szakszolgálati feladatokat lát el a református közoktatási intézmények tekintetében.

Az intézmény alapítója, fenntartója és felügyeleti szerve: a Magyarországi Református Egyház Zsinata. Az alapító a fenntartói irányítást a 7 tagú Igazgatótanácson keresztül látja el.

Az intézmény vezetőjét Magyarországi Református Egyház Zsinata nevezi ki, illetőleg bízza meg nyilvános pályázat vagy meghívás alapján. A megbízás, illetve kinevezés előkészítése az Igazgatótanács feladata. A pályázati eljárással kapcsolatos feladatokat az Igazgatótanács elnöke látja el.

Az intézmény gazdálkodási szempontból önálló költségvetésű szerv.

A feladatok ellátásához rendelkezésére állnak a székhelyén lévő 2243 hrsz. alatt található, 2.637 m² területű ingatlanon fekvő, a volt Református Polgári Leányiskola épületében található, leltár szerint nyilvántartott helyiségek, továbbá a leltár szerint nyilvántartott eszközök. Az intézmény rendelkezésére álló vagyontárgyakat a nevelő oktató feladatainak ellátásához szabadon használhatja.

Az intézmény a rendelkezésére álló ingatlant nem jogosult elidegeníteni, bérbe adni, illetőleg biztosítékként felhasználni.

Az intézmény a közoktatási törvényben foglaltak alapján önálló jogi személy. Vagyonával, költségvetésével ezen rendelkezés keretein belül önállóan gazdálkodik. Az intézmény vezetője az igazgatótanáccsal együttműködve gyakorolja az alkalmazotti szabályzatban, SZMSZ-ben és az erre vonatkozó jogszabályokban foglaltak szerint a munkáltatói jogokat.

Budapest, 2000. május 5.

Dr. Kálmán Attila
a MRE Zsinatának
világi elnöke

Dr. Bölcskei Gusztáv
a MRE Zsinatának
lelkészi elnöke

Érettségi elnöki beosztás az 1999/2000. tanévben a református középiskolákban

Név	Helység	Az állami nyilvántartás sorszáma	Beosztás Település, osztály/időpont	
Ábrahám Károlyné	Budapest	2.	Gödöllő A/16-17.; Nagykőrös B/19-20.	1.
Ábrahám Zoltánné	Hódmezővásárhely	4.	Pécs A/16-17.	2.
Barthos Zoltánné	Gödöllő	197.	Nagykőrös C/21-22-23.	3.
Beszterczey Andrásné	Túrkeve	283.	Mezőtúr L/26-27.	4.
Bognár József	Budapest	334.	Debrecen A/13-15.; Gödöllő B/19-20.	5.
Bognár Józsefné	Budapest	335.	Kiskunhalas A/13-14.; Miskolc C/15-16.; Bp-Baár-Madas B/19-21	6.
Csiszár Emese	Debrecen	499.	Mezőtúr A/13-15.	7.
Czapáry Endréné	Pápa	432.	Békés B/20-21.	8.
Dr. Derda István	Sárospatak	572.	Pápa B/16-17.	9.
Faragóné Szénásy Emese	Hódmezővásárhely	684.	Mezőtúr D/19-20.	10.
Győri József	Debrecen	967.	Hódmezővásárhely D/21-23.	11.
Dr. Héder Jánosné	Budapest	1042.	Bp-Baár-Madas C/13-14.; Debrecen B/19-20.	12.
Dr. Horváth Józsefné	Mezőtúr	1136.	Békés L/26-28	13.
Dr. Imréné Barta Edit	Debrecen	1192.	Békés A/15-16.	14.
Dr. Kádárné Fülöp Judit	Budapest	1280.	Sárospatak E/19-21.	15.
Dr. Kelemenné Farkas Márta	Budapest	1388.	Pápa C/14-15.	16.
Kettesy Lászlóné	Debrecen	1417.	Kecskemét A/15-17.; Mezőtúr C/20-22.	17.
Kiss László	Debrecen	1473.	Bp-Lónyay A/13-15. ; Kecskemét B/19-21.	18.
Dr. Korsós Bálint	Pápa	1565.	Hódmezővásárhely L/24.	19.
Dr. Lénárt Attila	Sárospatak	1793.	Kiskunhalas C/19-21.	20.
Dr. Madarász Imréné	Budapest	34/1999.	Hódmezővásárhely A/13-14.	21.
Dr. Nagy Mihály	Debrecen	2089.	Debrecen D/21-23.	22.
Dr. Nagy Mihályné Nyáry Erika	Debrecen	2090.	Csurgó A/19-21.	23.
Pápay Sándor	Miskolc	2250.	Sárospatak A/13-14.	24.
Papp Csabáné Nagy Éva	Debrecen	2256.	Kiskunhalas B/15-16.; Nagyecsed A/19.	25.
Pappné Gellényi Judit	Budapest	2267.	Hódmezővásárhely B/15-17.	26.
Dr. Radicsné Dr. Ruzsa Ilona	Hódmezővásárhely	2395.	Mezőtúr B/14-16.	27.
Dr. Sárközy István	Kecskemét	2508.	Hódmezővásárhely C/19-20.	28.
Schulek Mátyás	Budapest	2539.	Bp-Baár-Madas D/19-21.	29.
Simon Ferenc	Hódmezővásárhely	2562.	Békés C/22-23.	30.
Simon Tamásné Vecseri Márta	Hódmezővásárhely	2568.	Pécs B/19-20.; Kiskunhalas D/21-23.	31.
Suba Lajos	Nagykőrös	2630.	Kunszentmiklós A/19-20.	32.
Takaró Mihály	Budapest	2923.	Pápa A/13-14.; Debrecen C/15-17.	33.
Tóth Sándor	Sárospatak	3051.	Pápa D/15-16.	34.

Nem szerepelnek az Országos református vizsgáztatási névjegyzéken.

Név	Helység	Az állami nyilvántartás sorszáma	Beosztás Település, osztály/időpont	
Dr. Czakó Kálmán Dániel	Miskolc	431.	Miskolc A/13-14.	1.
Dr. Deák Gábor	Miskolc	548.	Miskolc D/22-23.	2.
Lenkey Csaba	Miskolc	1798.	Miskolc B/20-21.	3.
Hegymeginé Nyíri Enikő	Miskolc	1053.	Sárospatak B/19-21.	4.
Szűcsné Dr. Csiszár Magdolna	Sárospatak	2894.	Sárospatak C/15-16.	5.
Dr. Földy Ferenc	Sárospatak	789.	Sárospatak D/13-14.	6.
Garai István	Kiskunfélegyháza	850.	Kecskemét C/19-21.	7.
Podobni Lajosné	Kiskunhalas	2351.	Kunszentmiklós B/15-17.	8.
Dr. Újlaky István	Kecskemét	3105.	Kunszentmiklós C/21-23.	9.
Engloner Gyuláné dr. Benkes Zsuzsa	Budapest	650.	Nagykőrös A/14-15.	

Nevüket nem egyeztette a területi iroda:

Dr. Ságody János	Budapest	2479.	Bp-Lónyay B/19-21.	10.
Berta Katalin	Budapest		Halásztelek B/19-20.	11.
Pesti Judit	Budapest	2311.	Bp-Baár-Madas A/13-15.	12.
Zsuffa Ruth Katalin	Budapest	193/1998.	Halásztelek A/14-15.	13.

A református középiskolák felsőoktatási felvételi statisztikája a gimnáziumok rangsorában az 1995-99. tanévben

Hely	Intézmény	1995-1999.		1995.		1996.		1997.		1998.		1999.	
		Sor-rend	F/L	Sor-rend	F/L	Sor-rend	F/L	Sor-rend	F/L	Sor-rend	F/L	Sor-rend	F/L
31.	Kecskeméti Református Kollégium Gimnáziuma	31.	69,77	53.	54,65	28.	71,26	23.	75,82	77.	67,74	41.	79,52
46.	Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma	46.	66,15	17.	67,61	21.	72,67	104.	56,25	82.	66,95	107.	64,35
54.	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely	54.	65,49	63.	52,00	26.	71,57	63.	65,22	50.	73,27	93.	68,10
57.	Gödöllői Református Líceum	57.	65,03			146.	42,42	145.	48,00	80.	67,24	37.	80,60
58.	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	58.	64,87	59.	53,33	35.	69,05	20.	76,67	74.	68,42	145.	56,00
62.	Szilády Áron Református Gimnázium, Kiskunhalas	62.	64,42					97.	57,14	12.	86,15	183.	46,03
67.	Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma	67.	62,75	77.	50,00	71.	57,38	112.	55,47	98.	64,67	24.	85,45
69.	Pápai Református Kollégium Gimnáziuma	69.	62,53	79.	49,07	61.	59,05	41.	71,59	66.	70,13	99.	67,01
85.	Arany János Református Gimnázium, Nagykőrös	85.	58,60	71.	51,13	84.	54,74	94.	58,06	106.	62,50	51.	76,79
126.	Budapesti Lónyay Utcai Református Gimnázium	126.	51,38					165.	42,86	211.	35,48	62.	74,60
147.	Baksay Sándor Református Gimnázium, Kunszentmiklós	147.	46,72	145.	33,33					139.	52,54	167.	51,28
158.	Lévay József Református Gimnázium, Miskolc	158.	44,62					177.	40,91	168.	44,94	180.	46,77
212.	Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma	195.	36,47					196.	35,29	205.	37,50	212.	37,04

Megjelent a Köznevelés 2000. április 28-i számában

F/L = a felvettek aránya a 12. évfolyamos létszámokhoz viszonyítva.

A református középiskolák felsőoktatási felvételi statisztikája a gimnáziumok rangsorában az 1998/99. tanévben

Helyezés	Intézmény	F/L
24.	Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma	85,45
37.	Gödöllői Református Líceum	80,60
41.	Kecskeméti Református Kollégium Gimnáziuma	79,52
51.	Arany János Református Gimnázium, Nagykőrös	76,79
62.	Budapesti Lónyay Utcai Református Gimnázium	74,60
93.	Bethlen Gábor Református Gimnázium, Hódmezővásárhely	68,10
99.	Pápai Református Kollégium Gimnáziuma	67,10
107.	Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma	64,35
145.	Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest	56,00
167.	Baksay Sándor Református Gimnázium, Kunszentmiklós	51,28
180.	Lévay József Református Gimnázium, Miskolc	46,77
183.	Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma	46,03
212.	Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma	37,04

Megjelent a Köznevelés 2000. április 28-i számában

F/L = a felvettek aránya a 12. évfolyamos létszámokhoz viszonyítva.

hanem szólj és ne hallgass! Mert – ugymond – én te veled vagyok."

A beszéd hátralevő részében a protokoll szabályai szerint mindenkit üdvözöl, de külön kiemeli Tatai Andrást, akit az iskola ügyben kifejtett munkásságáért nagyon tisztel. Alig melegszik meg Kecskeméten máris kirobban a Fördős – Török vita a centrálkollégium ügyében. Fördős keményen védi Kecskemét érdekeit az ügyben félti a főiskola létét és jövőjét. A pesti kollégiummal kapcsolatos kételyének több esetben hangot ad. Leginkább az aggasztja ahogyan létrejött. Török Pál és Székács József Németországban adományokat gyűjtött a pesti kollégium felállítására és az okok között olyan dolgokat állított ami a valóságban nem állta meg a helyét. A „Memorandumra" adott válaszában Fördős ezt tételesen bizonyítja. Megszólalnak a vitában más lelkészek is. Az egyik ilyen írás Csalánosi János: Hova jutottunk c. cikke amely a Kecskeméti Protestáns Közlönyben jelent meg. A vita éles, sokszor személyeskedő és csak az 1870-es évek elején ér véget.

Fördős Lajos 1861-ben a kecskeméti egyházmegye főjegyzőjévé, 1866-ban al-, 1869-ben főesperessé választja. Tagja a szlavóniai misszió bizottságnak.

Török Pál nagy érdeme, hogy a Ráday Könyvtárt és a Baldácsy Alapítvány Gyűjteményét a református egyház számára megszerezte, Fördős Lajos pedig részsikerként könyvelhette el a Jogakadémia kecskeméti létrehozását. Török Pál nem vett részt az 1881-es debreceni alkotmányozó zsinaton, Fördős Lajos mint a legidősebb főesperes helyettesíti. A zsinat döntései közül fontos a szabad lelkészválasztás eltörlése, a négy egyházkerület és az erdélyi uniója. Iskolaügyben a kormány elképzelései érvényesültek. Török Pál halála után öt és fél hónapig segédpüspök. Kecskeméti működése során sem feledkezett meg az irodalomról. Beszédei szinte hiánytalanul megjelentek nyomtatásban is. Az iskola ügyhöz kapcsolódóan jelent meg a „Rövid válasz nt. Török Pál úrnak, mint a Korrajzok előterjesztőjének" és „A kecskeméti egyház felelete Török Pál korrajzaira." Agenda. Egyházi szertartási beszédek és imák, s ezekhez mellékletül jegyzetek és utasítások. A munka végén közli a ref. agendákat és liturgiákat.

Fördős Lajos Kecskeméten hunyt el 1884. május 5-én, szívbajban. Temetésén Szász Károly miniszteri tanácsos, későbbi püspök mondott beszédet. Halálának hírét a Protestáns Egyházi és Iskolai Lap 1884. május 11-i száma címoldalon hozza, Ballagi Mór aláírásával. Ugyanebben a számban jelent meg Nekrológja Farkas József tollából.

Mit hagyott ránk Fördős Lajos?

Lelkészi és irodalmi pályáján nyomon követhető gondolatvilága. Lelkész, tanító és hazafi egy személyben. Felmenői között papok és tanítók sorát találjuk. Ő maga mint a lelkek gondozója a szószékről tanította gyülekezeteit. Az iskola és a család volt számára a szentély. Egyszerűsége pedig fogalommá vált. Lelki béke – szellemi felemelkedés – önzetlen hazaszeretet. Csak az érti meg ezt a nagyszerű embert, aki maga is ezek mentén gondolkodik. Ez Fördős Lajos öröksége! Remélhetjük azt, hogy az alakuló Kunszentmiklósi Református Kollégium „új" intézményegysége a Fördős Lajos Általános Iskola jól sáfárkodik ezzel az örökséggel!

„Ne feledjétek a mondást: Jobb a kevés, igazsággal, mint a nagy temérdek gazdagság, hamisággal"

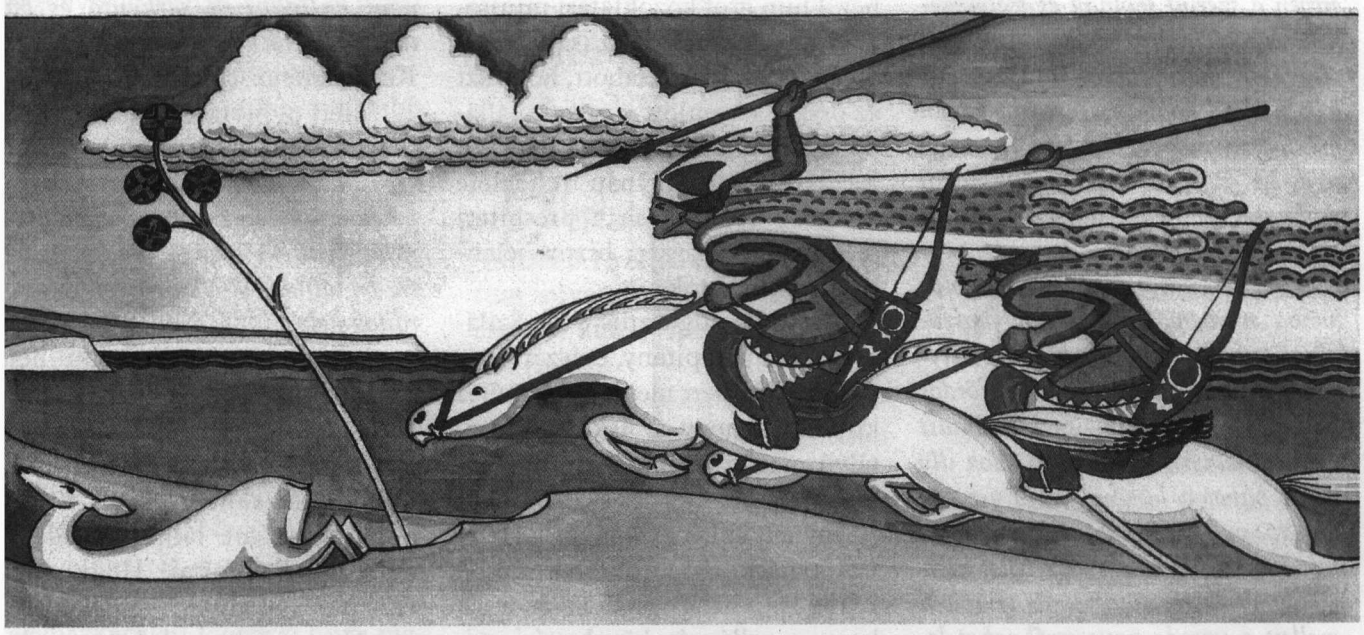

Fáy Aladár: „Gím után ők egyre törnek" 1932.

igazság pillanata, és Bécs mintájára Pesten is győz a forradalom. Az 1848. március 15-én a Pesten történtek híre hamarosan eljut Kunszentmiklósra is.

A mézajkú pap

„Kun-Szt. Miklóson a nép március 18-án a városház előtt kitűzött nemzeti lobogó köré gyülekezett, ott a 12 pont ünnepélyesen felolvastatván és értelmeztetvén, roppant lelkesedéssel fogadtatott. Küldöttség ment a városi tanácshoz, s felszólította a 12 pont elfogadására. A tanács örömmel hódolt a felszólításnak s a 24 társközséget körlevéllel megkereste hasonló szellemben közremunkálni."

A rác támadásának hírére megmozdul a város, nemzetőröket toboroznak. A déli hadszintérre és Dunaföldvár felé indulnak önkénteseink. Jellasics dunai átkelésének megakadályozására 62 fő indul a solti táborba. A kivetett kvóta 30 fő. *„De honnan e tiszta lelkesedés Kun. Sz. Miklóson? Elmélkedni nincs idő, csak annyit mondunk: Előljárók, templom (ti Fördős Lajos lelkész gyújtó beszédei) és iskola"*

Az 1848-as évben erre járt utazó így ír:

„K. Sz. Miklós a kun értelmiség fészke, számos mívelt egyénnel dicsekszik kik a kor kívánalmait megértvén a szerint szólnak és cselekszenek. A közjó érdekében elvetett magot részvétök harmatával öntözik, és lelkesedéssel ápolják,- megérik ugyan néha, hogy tulzott buzgalmuk egeret szül, de az nem csoda, az országos szalmatűzből nekik is jutott egy kis osztályrész...

...Épen vasárnap lévén, templomba mentem,- díszes hölgykoszorúval szembeülve hallgattam a helybeli mézajku derék papot, Fördős Lajost, mondhatom, szemlátomást épültem lelkes beszéde által. Sok illy derék papot a hazának, s a sebesen terjedő vallástalanság köde oszlani fog. Illy pap híveinek már lehet kilátásuk az ígéret földére. A templom mellett a tanoda van; erről sokat lehetne mesélni-..." A szabadságharc ideje alatt az iskolán is lehetett érezni a háborút. A tanulók száma nagymértékben csökkent. Volt eset mikor rác támadástól félve a tanulók szétszaladtak. Vizsgára levél útján kellett összehívni őket. Br. Eötvös József miniszter rendeletére a tanév hossza is másképpen alakult. Mindezek ellenére az oktatás folytatódott. Tanulóink közül többen nemzetőrnek álltak. Külön meg kell említeni Sinkovich Mihály nevét aki 16 évesen állt be katonának és 32 csatában vett részt.

Debrecenben 1849. április 14-én kimondják a trónfosztást. Ennek örömére április 29-én népünnepélyt tartanak. *„...a függetlenségi eszme egyik lelkes bajnoka Fördős Lajos ref. lelkész volt, aki a főtéren összesereglett népnek gyönyörű szónoklatban magyarázta az esemény jelentőségét..."*

Az osztrák bevonulás (1849. júl. 29.) után 3 nappal egy csapat lovas visszajött és keresték. Bujkálni kényszerül, az anyakönyveket 1849 november végéig Földvári Antal s. lelkész vezeti.

A szabadságharc leverése után az osztrák császárnak nem volt elég a rengeteg akasztás, legjobb fiaink börtönbe zárása. A nemzet talpraállásának egyetlen zálogát az oktatást is megakarta fojtani. Ehhez Thun gróf közoktatási miniszter adta a muníciót. Az iskoláknak olyan feltételeket szabott, hogy azt az ország leromlott gazdasági állapotában teljesíteni nem lehetett. Ráadásul jött Haynau rendelete melynek értelmében a presbiteri ülések csak császári biztos jelenlétében tarthatók.

Az 1852. augusztus 8-án Szilágyi József alkapitány, császári biztos jelenlétében megtartott gyűlés kimondja, hogy az iskolát 4 osztályú magán algimnáziummá változtatja.

Így telt el két év amikor a Helytartótanács 1854. október 16-án 22186 sz. határozatában tudatja, hogy a vallás és közoktatási miniszter szeptember 27-én 11752/888 számú kibocsátványával a gimnáziumot megszüntette.

A város közössége nem vette tudomásul a Helytartótanács határozatát és a cselekvés útjára lépett. Úgy döntött, hogy Páka és Mérges puszták ráeső részét állandóan és változatlanul a gimnáziumnak adományozza, ezzel biztosítva a zavartalan működést (1854. november 5)

Mint már említettem Fördős irodalmi munkássága is igen jelentős. Itt írja a Buzgóság szárnyai c. művét, amit Kelemen Gergely nagyra értékel. A Különféle viszonyokra vonatkozó papidolgozatok több füzete, Papi dolgozatok gyászesetekre néhány füzete, Egyházi beszédei 1. füzet. Itt készült egyik fő műve a Konkordanzia. A Konkordanzai vagy szentirati szókönyvnek csak az első két kötetét készíti el a biblia kilátásba helyezett revíziója miatt.

Az iskoláért vívott küzdelem jó előiskola volt számára. Később kecskeméti éveiben szüksége volt az itt szerzett tapasztalatokra. Kecskeméten nem az osztrák önkényben, hanem saját egyházában talált ellenfeleket. Kecskemét hívja lelkészének Polgár Mihály püspök és Mihó László lelkipásztor elhunyta után. Kunszentmiklóstól elbúcsúzott 1856. április 20-án.

„Félelem nélküli szólásra és nem hallgatásra serkentő és bátorító okok..." kezdé beszédét Kecskeméten 1856. május 1-én.

Miért őt hívták ? A beiktató beszédben erre is választ ad.

„..miután ama nagytiszteletű férfi kihez első ízben a megtisztelés koszorúját vittétek, tagadó választ adott: én foglaljam el elhunyt lelkipásztoraitok helyét..."

A megtisztelt férfi aki nem fogadta a felkérést Török Pál főesperes. A miértre is választ kapunk. Fördős Lajosnak az igenlő válasz kimondása előtt kétségei voltak, hogy el tudja-e látni a feladatot, nem fog-e elbukni. Hogy miért vállalta?

„Ott vannak az okok a szent leckében. Mondá az úr Pálnak: ne félj,

NÉMETH ZOLTÁN

„Nem maradhat jutalom nélkül az erény"

(Fördős Lajos 1817-1884)

Fördős Lajos református lelkész élete három pillérű és biztos tetőszerkezetű épülethez hasonlítható. A három pillér: a hit, a tiszta erkölcs s az ezeket kiszolgáló irodalmi munkásság. A történelem viharainak ellenálló tetőként áll felettük az igazság mindenkori győzelmébe vetett bizalom. Küzdelem az igazságért, küzdelem a jövőért.

Fördős Lajos Dunántúl gyermekeként 1817 júniusában látta meg a napvilágot a Tolna megyei Gyönkön. A keresztelés pontos dátuma 1817. június 7., ha figyelembe vesszük az akkori szokásokat, akkor a születés valószínűleg június 1-jére vagy 2-ára esett. Apja, Fördős (Ferdős) Dávid a helyi gimnázium professzora, anyja Gáál Zsuzsanna. Nagyapja Ferdős Szabó János sokáig mezőlaki oskolamester. A család több tagja a Szenczi előnevet használja. Fördős Dávid 1818-ban Kőröshegyre megy lelkésznek. Felesége hamarosan meghal, nőül veszi Vecsey Sárát. A kilencéves gyermek a gyönki gimnáziumba kerül 1826. március 29-én. A felső osztályokat Pápán végzi. A pápai kollégium diákjai mindig érzékenyek voltak a változásokra. A reformkor hatása a legideálisabb korban éri őt is. Későbbi életútját vizsgálva biztosan állítható, hogy a reformkor eszméi komolyan befolyásolják egész pályafutását. Majd hazatér a szülői házhoz és 1838-ban papi vizsgát tesz Nagydorogon.

Úgy mint Baksay Sándor, ő is otthagyja a szeretett Dunántúlt és az Alfölddel köt örök barátságot. Előbb Nagykőrösre, majd Kecskemétre kerül. Nagydorogra csak látogatóba tér vissza néha. Kecskemétre 1839-ben Polgár Mihály egyházkerületi főjegyző hívja magához káplánnak. Később örök hűséget esküszik a városnak. Egész haláláig hű szolgája lesz gyülekezetének. A dunántúli ember nem tud megszokni az Alföldön – mondják. Megtud, ha akar. Fördős Lajos fiatal tűként kerül az Alföld homokjára, gyökeret ereszt és 45 éven át hirdeti a kálvini tanokat. Kecskemétről 1841-ben Kisújszállásra hívják. Az egyházmegye vezetése nagyon nehezen fogadja el – mondván – más trachtusbeli.

Fördős Lajos és Szívós Mihály 1846-ban adja ki az „Ájtatos hölgy" című művet. Az első könyv alakban megjelent művét gr. Teleki Sámuel hitvesének, báró Jeszenák Luiza asszonynak van ajánlotta. A cenzúra 1849 után a benne lévő hazafias írásokat kitépette. A Baksay Sándor Múzeumban található egy 1852-ben kiadott példány, amelyben szerepel néhány hazafias cikk. Művei nagy része Szilády Károly kecskeméti nyomdájában készül.

Fördős Lajost 1847-ben Kunszentmiklósra választják lelkipásztornak.

Tisztfoglaló beszéd Kun-Szent-Miklóson július 4.-én 1847.

Alapige 1 Péter 5. 2-4.

A beszéd 12 oldal terjedelmű. Három olyan részt szeretnék kiemelni, amely megvilágítja Fördős énjét.

„...hogy szent hivatalomnak csekély erőmhöz képest híven megfelelni igyekezzem azon nyilatkozattal ígérem ezt, hogy e szent könyvnek a józan okosság álltal megrostált és elfogadott elvein alapuló meggyőződésemet föláldozni soha semmi árért nem fogom, mert nem kell nekem olly jutalom, mellyet meggyőződésem feláldozása által nyerhetnék, hogy buzgó igyekezetemet s férfias elhatározásomat az Isteni kegyelem elválhatatlanul követendi, erről tökéletesen meg vagyok győződve."

A tanítókhoz így szól:

„Tanítók, kik e szépen virágzó iskolában a haza és egyház növendék tagjainak formálásában fáradoztok, tőletek függ kiváltképp az iskola becsülete. Azt várja el tőletek a haza, az egyház, hogy necsak tanítsatok hanem neveljetek is."

A gimnázium professorához ezeket a szavakat intézi:

„...e helybeli gimnázium fő oktatója, tisztelendő tudós Kelemen Gergel úr ki nekem egykori még mint gyermek a gyönki gimnázium – nyílt szivvel kimondom mert úgy van – igen kedves, igen szeretett oktatóm valál! Ime én szeretettel és bizalommal nyújtom feléd jobb kezemet, remélem, hogy te az enyémet hasonló szeretettel és bizalommal fogadod el. Örülni fogok, ha tanítói érdemeidnek ezután már közelebbről tanuja és méltatója lehetek, és kérem az Istent, hogy adjon neked továbbra is erőt, fáradságos munkád sikeresen való folytatására."

Híres volt családszeretetéről, gyermekei között érezte jól magát. Tanítgatta és nevelgette kicsinyeit. Két fiúgyermeke volt, mikor hozzánk érkezett, ősszel a harmadik gyermek kopogtatott:

„Kunszentmiklósi Ref. Egyházközség Születési Anyakönyv 1823-1856
Szenczi Fördős Lajos és Veres Borbála gyermeke Berta
Keresztszülők Tóth István főbiró és Horváth Mária."

Az Országgyűlés reformszárnya egyre erélyesebben követeli azokat a változtatásokat, amik később a 12 pontban fogalmazódnak meg. Hamarosan elérkezik az

Ónodi Szabó Lajos

„Támasszátok fel a hazát"

Budapest XII. kerületében, a Városmajor u. 16. szám alatt működik a Hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény és Kortárs Galéria, amit a kerület önkormányzata tart fönn. Gergely Katalin igazgatóasszony és munkatársai kitartó munkával és jó ízléssel sok olyan jelentős kiállítást rendeztek itt, melyek mostanra ezt a kis kiállítóhelyet a főváros egyik jelentős kulturális találkozóhelyévé tették.

A 2000. június 2-án megnyílt kiállítás bár helytörténeti indíttatású, mégis sokak érdeklődésére számot tartó művelődéstörténeti kincseket tár a látogatók elé. A XII. kerületben, a Lejtő úton 1928 óta éltek és élnek a Fáy család tagjai és leszármazottaik, akiknek munkásságából mutat be szemelvényeket ez az összeállítás.

Az Abaúj megyei Fáj községből való Fáy család története a középkorba nyúlik vissza. A családi legenda szerint az ősök, Rugacs fiai, Don és Barnabás a muhi csatában átadták lovukat a menekülő királynak, IV. Bélának. Ő adományozta Fáj községet a családnak visszszatérése után. A család nem játszott fontos szerepet a történelemben, de sok érdekes tagja volt és többségük patrióta, haladó szellemű, az ország érdekeit szem előtt tartó polgár lett.

A család jelmondatát a hagyomány szerint IV. Béla Donnak mondta a nemesi levél adományozásakor: „Resurgite Patriam" (azaz támasszátok fel a hazát). Don és Barnabás apja, Rugacs székely vitéz volt II. Endre környezetében, őt elkísérte a Szentföldre, ahol 1217-ben elesett. A két fiú édesanyja, Eldora, húga volt Bánk bánnak. Barnabásnak nem volt utódja, Don fia Orbán az első, aki

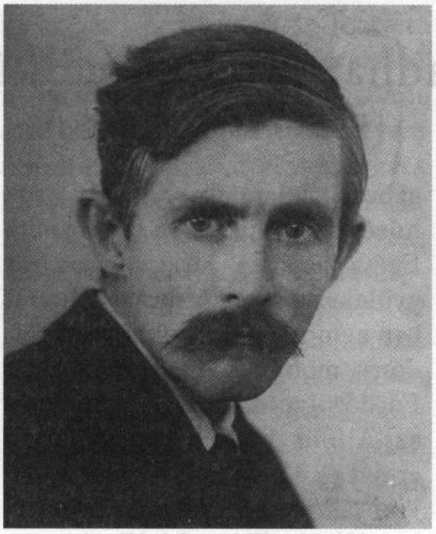

Fáy Aladár

földje után az 1292-ben kelt oklevélben a Fáy nevet viseli.

Fáy András, a „haza mindenese" a család leghíresebb tagja. Őt a Tudományos Akadémia taggá, majd elnökségébe választja. Számtalan működési területe a szépirodalomtól (állatmesék) a színházigazgatóságon át, a takarékpénztár alapításáig, és a biztosítóintézet gondolatának felvetésétől a nőnevelés kezdeményezéséig terjed. Mint a református egyházközség főgondnoka, a Kálvin téri templom építésének kezdeményezője, melynek „altemplomában" halála után eltemetik.

A család sok tagja volt író, zenész vagy képzőművész, illetve állt helyt a különböző polgári foglalkozásokban, mint közgazdász, mérnök, orvos vagy közigazgatási tisztségviselő. A tehetségével kiemelkedő Fáyak közül egy, ifjabb Fáy Aladár, aki 1898-ban született, már gyermekkorában kitűnik rajztehetségével. Nagybátyja, Edri-Illés Ödön tanítja meg a rajzolás és festés technikájára. Kiváló rajzkészsége mellett korán megmutatkozik természettudományos érdeklődése. Nyolcévesen nekivág a „Magyar Brém" megírásának, melynek mintája Brehm: „Az állatok világa" című sokkötetes munkája. Szinte csodagyerekként rajzol és fest, tizenévesen elkezdi rendszeresen írni természeti megfigyeléseit is. Bravúros rajztechnikáját, amellyel egy-egy állat mozdulatát szinte egy vonallal képes felvázolni, tudatosan fejleszti ki. Virtuóz rajzkézségével vetekszik a természet, s benne főként az állatok és növények magabiztos ismerete. Módszerét jól jellemzi egyik tanmeséje: A japán császár megbízza művészét, hogy fessen egy kakast. „De olyan legyen, hogy szinte kukorékoljon!" Nagy hajlongással a művész boldogan távozik. Két hónap múlva a császár elküldi szolgáját: „Még nincs kész" – mondja a művész. Újabb két hónap múlva a szolga ugyanúgy jár. Fél év múlva a császár maga megy a művészhez. Még nincs kész, de azonnal meglesz – mondja, és egy üres vászonra öt perc alatt felrakja a világ legszebb kakas képét. „Verjétek vasra! Fél évet várakoztatott ezért az öt percért!" – Csörren a bilincs, de a művész kinyit egy ládát, ami telis teli van kakas rajzokkal. „Ezt nem tudtam" – motyogja a császár, és busásan megjutalmazza.

Diákéveit a Krisztinavárosban tölti, az I. kerületi állami iskolába jár, amit később Verbőczy István, ma pedig Petőfi Sándor Gimnáziumnak

Három nemzedék a Lejtő úti házban

hívnak. A jól tanuló, mozgékony eszű fiú szellemi vezér-egyéniség társai között, „Gúny" címmel kőnyomatos hetilapot készít, melynek nagy sikere van.

1916-ban érettségizik, és a Képzőművészeti Főiskolára iratkozik be. Nyaranként a nagybányai művésztelepen fest, amíg a világháború szét nem szakítja az országot.

A magyar egyetemisták szervezete, a Széchenyi Szövetség alelnökévé választja. 1920-ban kap rajztanári oklevelet, majd a két éves művészképzőt végzi el Csók Istvánnál. A kecskeméti művésztelepre jár, ahol Révész Imre a szellemi vezetője. Itt a bugaci szilaj marhák ábrázolásával gazdagodik művészete.

1923-ban megházasodik, Csengey Gizellát veszi el feleségül. Négy gyermekük születik: Ildikó, Aladár, Csaba és Árpád. 1929-től a Lejtő út 25-ben, egy házban lakik a három generáció, idősb Fáy Aladár, a fia és családja. A gyerekekkel sokat kirándulnak, sétálnak a környéken is, és rendszeresen Nógrádbercelen, dr. Csengey Gyula házában nyaral a család. A Sashegy teljes növénytani felmérését a séták melléktermékeként készíti el Fáy Aladár 1938-ban. Az összes akkor fellelhető növényről rajzok készülnek és otthon meghatározza fajtájukat. Sok növényritkaságot talált akkor, melyek azóta már eltűntek a védett Sashegyről.

A művészi és természettudósi ambíciók mellett szólni kell főhivatásáról is. A Budapest Székesfővárosi Iparrajz Iskola tanáraként generációk sorát tanítja a díszítőfestés művészetére és a népművészet titkaira. A Magyar Képírók Társaságához csatlakozik a 30-as évektől, amikorra művészete részben a kor szellemének, részben iparművészi pedagógiai gyakorlatának köszönhetően dekoratív, népi, expresszionista iránnyal gazdagodik. Könyve, melyet ma is sok haszonnal forgatnak a népmuvészet iránt érdeklődők, „A magyarság díszítő ösztöne" címmel jelent meg 1941-ben a Magyar Élet kiadónál. 1941-ben a Képzőművészeti Főiskola professzora lesz, az Iparművészeti Tanszék vezetőjeként. 1943-ban az Iparművészeti Iskola és Múzeum igazgatójának nevezi ki a miniszter. Feladatát, hogy az értékes gyűjteményt a háború viszontagságain átmentse, betöltötte, hiszen sem a német, sem a szovjet hadsereg nem nyúlt hozzá. Abból viszont, hogy az iskolát nem zárta be és a tanárok és diákok nem távoztak nyugatra az ostromkor, sok kellemetlensége származott. Egy nyilas érzelmű portás feljelentette őt, a Gestapo pedig beidézte a titkárral együtt, akivel csak nehezen tudták kimagyarázni magukat. A háború után a Parasztszövetség népfőiskolai munkájába kapcsolódik be, tanmenetet, tankönyvet ír.

1946 decemberében letartóztatják és 218 vádlott társával együtt az egyik első és legnagyobb koncepciós per elítéltje lesz. Az ún. Nagy Ferenc-féle testvéri összeesküvés vagy Magyar Testvéri Közösség pere sokáig tart, ez a kommunista hatalomátvétel egyik első lépcsőfoka, és bár súlyos ítéleteket hoznak, de csak egy embert végeznek ki, dr. Donáth Györgyöt. Fáy Aladár kilenc évet kap, amiből 7 és fél évet tölt le különböző börtönökben. 1954-ben, Nagy Imre első miniszterelnöksége nyomán szabadul, negyedelengedéssel. A börtönben jó kedélyével, fejből idézett Arany János versekkel tartja a lelket fogolytársaiban is. Az utolsó hónapokat a Gyűjtőfogház festőműhelyében másolatok készítésével tölti, ahol módja nyílik emlékezetből újra állatokat festeni. Kiszabadulása után többször mondja: „Kijöttem a szabad emberek börtönéből a rab emberek országába." Mondata jól érzékelteti a Rákosi és Kádár-éra nyomasztó légkörén érzett meglepetését.

Tanári állást nem kaphat, a Művészeti Alapnak sem lehet tagja. Dr. Anghi Csaba, az állatkert igazgatója alkalmazza „segédmunkásként", aki nagyrabecsüli munkáját. Grafikai munkákat kell készítenie: ő készíti az állatokat azonosító táblákat a ketrecekre, a kiállítási tablókat és rengeteget rajzol ismét. Ebben az időben az Állatkerti Ismeretterjesztő Füzetekben jelennek meg írásai, könyveket illusztrál. Közben visszatér egyik ifjúkori témájához, a beszéd ösztönvilágával foglalkozik.

1963-ban hal meg, fiatalon (64 évesen) a börtönben kialakult súlyos asztma és tüdőtágulás következtében.

Pedagógusnap alkalmával köszöntjük a református intézmények tanárait, nevelőit!

A Református Pedagógiai Intézet tervezett kiadványai

2000 szeptemberére az RPI a következő új kiadványok megjelentetését tervezi:

Hittan 5. – feladatgyűjtemény (Baráth Julianna),
Hittan 5. – tanári segédkönyv (Baráth Julianna),
Hittan 7. – tankönyv (Dr. Benke György),
Hittan 7. – tanári segédkönyv (Dr. Benke György),
Hittan 9. – tankönyv (Fodorné Ablonczy Margit),
Hittan 9. – tanári segédkönyv (Fodorné Ablonczy Margit),
Hittan 12. – feladatgyűjtemény (Dr. Szűcs Ferenc),
Hittan 12. – feladatgyűjtemény (Dr. Szűcs Ferenc),
Dr. Kiss Tihamér: A gyermek erkölcsi fejlődése,
Fazekasné dr. Fenyvesi Margit: Táborozni, felüdülni jó!
Lukácsné Dákos Ibolya: Figyelj, fülelj! Játsszunk a hangokkal!
Czibula Ferenc – Czibula Ferencné: Irodalom segédkönyv
Czibula Ferenc – Czibula Ferencné: Értő olvasás gyakorlókönyv

A régi és az új kiadványok folyamatosan megrendelhetők az RPI címén (1146 Budapest, Abonyi u. 21.), faxán (06-1/351-9842) vagy E-mail címén (refpedi@elender.hu és suli5142@bp.sulinet.hu)

SZÁMUNK SZERZŐI:

Ábrahám Károlyné	szaktanácsadó (FPI)
Berta Zsolt	lelkipásztor, vallástanár (Baár-Madas Református Gimnázium, Budapest)
Bori Eszter	laboratóriumi asszisztens (Kísérleti Orvostudományi Intézet), angol-biológia szakos tanár
Böttger Antal	lelkipásztor (Nagydorog)
Fekete Ágnes	lelkipásztor, szerkesztő (Magyar Rádió)
Kereskényi Sándor	lelkipásztor (Szeged-Kálvin tér)
Dr. Kósa László	tanszékvezető egyetemi tanár (ELTE BTK)
Németh Zoltán	középiskolai tanár (Baksay Sándor Református Gimnázium, Kunszentmiklós)
Ónodi Szabó Lajos	építész (Budapest)
Püski Lajos	lelkipásztor (Debrecen-Nagyerdő)
Somogyi Péter	lelkipásztor (Budapest Fasori Ref. Egyházközség)
Szabó Levente	építész (Budapest)
Szabó Sándor	igazgató (Baksay Sándor Református Gimnázium, Kunszentmiklós)
Szanyi Bertalan	lelkipsztor (Novajidrány)
Tőkés László	püspök, az MRVSZ elnöke

Magyar Református Nevelés

Kiadja a Református Pedagógiai Intézet (RPI)

Felelős kiadó: *Papp Kornél*

Felelős szerkesztő: *Tóth Ida*

Szerkesztőségi titkár: *Junek Tímea*

1146 Budapest, Abonyi u. 21.
Postacím:
1440 Budapest 70., Pf: 5.
Tel./fax; 06-1-351-9842
E-mail: refpedi@elender.hu
suli5142@bp.sulinet.hu

Tördelés: TIBOGRAPHIA STÚDIÓ
Tel.: 06-30-962-5582

ISSN 1585-7565

Nyomdai munkák: MA-MO BT.

Megrendelni a 2000/2001. tanév számait a kiadó címén lehet.

Megjelenik évente kilenc alkalommal Stichting Hulp Oost-Europa és az Oktatási Minisztérium támogatásával.

Észrevételeiket szerettel várjuk!